

ÚVOD

Obce, ako základné územné samosprávne celky,, majú právo sami rozhodovať o svojich záležitostiach. Ich práva sú zakotvené v Ústave SR a podrobnejšie vymedzené najmä v zákone o obciach.

Činnosti obcí upravujú legislatívne rámce, pričom tieto zahŕňujú obce prvotne ako zámery do vlastných základných dokumentov regionálneho rozvoja. Povinnosť tvorby a spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce vyplýva zo zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, § 8. Uvedený zákon definuje dokument ako strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza.

V prípade obce Bíňa je **Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce na roky 2023-2028** (ďalej PHRSR) pokračovaním v strategickom plánovaní, ktoré doteraz bolo obsahom *Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bíňa na roky 2015-2020* (schválený 6.11.2015 č. uznesenia 68/06112015 (ďalej PHSR). Impulzom pre spracovanie nového PHRSR bolo ukončené programovacie obdobie, na ktoré mala obec Bíňa spracovaný PHSR 2015-2020, legislatívne dôvody, potreba zabezpečenia súladu strategického dokumentu obce s novou Metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (2020) a nové koncepčné rámce pre tvorbu a implementáciu stratégie na úrovni vyššieho územného celku a na národnej úrovni. Sú nimi okrem iného.:

- *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja do roku 2030,*
- *Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030,*
- *Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030,*
- *Partnerská dohoda SR na roky 2021 - 2027,*
- *Agenda 2030 a i.*

Keďže obec Bíňa je členom **Združenia miest a obcí Slovenska, Združenia obcí – Južný región, mikroregiónu Dvory a okolie – združenie obcí, Miestnej akčnej skupiny – Dvory a okolie**, jej záujmy sa prehlbujú aj v spoločných zámeroch s ďalšími členmi v týchto subjektoch. Spoločné zámery majú dané subjekty zahrnuté vo vlastných strategických dokumentoch.

Štruktúru dokumentu tvoria analytické východiská, rozvojová stratégia, implementačný a monitorovací plán, finančná oblasť a ďalšie podporné kapitoly a prílohy. Úvodná analýza daného územia je všestranná. Týka sa tak demografickej štruktúry, ako i technickej infraštruktúry, prírodných a kultúrnych daností, riešenia enviromentálnej oblasti, podnikateľskej sféry a ekonomickej aktivity v obci. Súčasťou analýzy je tzv. ex-post hodnotenie predchádzajúceho obdobia, ktoré poukazuje na úspešnosť obce Bíňa v realizovaní svojich vytýčených zámerov a hlavne uspokojovania potrieb obyvateľstva.

Rozvojová stratégia je zvlášť kapitola, ktorá rieši hlavnú víziu obce, hlavné a špecifické ciele v rámci konkrétnych priorít. Nevynechal sa ani akčný plán so základnými údajmi a ukazovateľmi.

Po vytýčení cieľov a zámerov obce dokument rozoberá implementačnú fázu spolu s monitorovaním a určením zodpovedných osôb a skupín.

Dôležitou súčasťou plánovania je poznanie finančných kapacít a zdrojov, na čo slúži charakteristika obce z pohľadu majetkovej a rozpočtovej danosti. Na základe uvedeného a na základe prehľadu možnej pomoci z externého prostredia sa vychádzalo i pri stanovaní finančného plánu na nadchádzajúce programovacie obdobie.

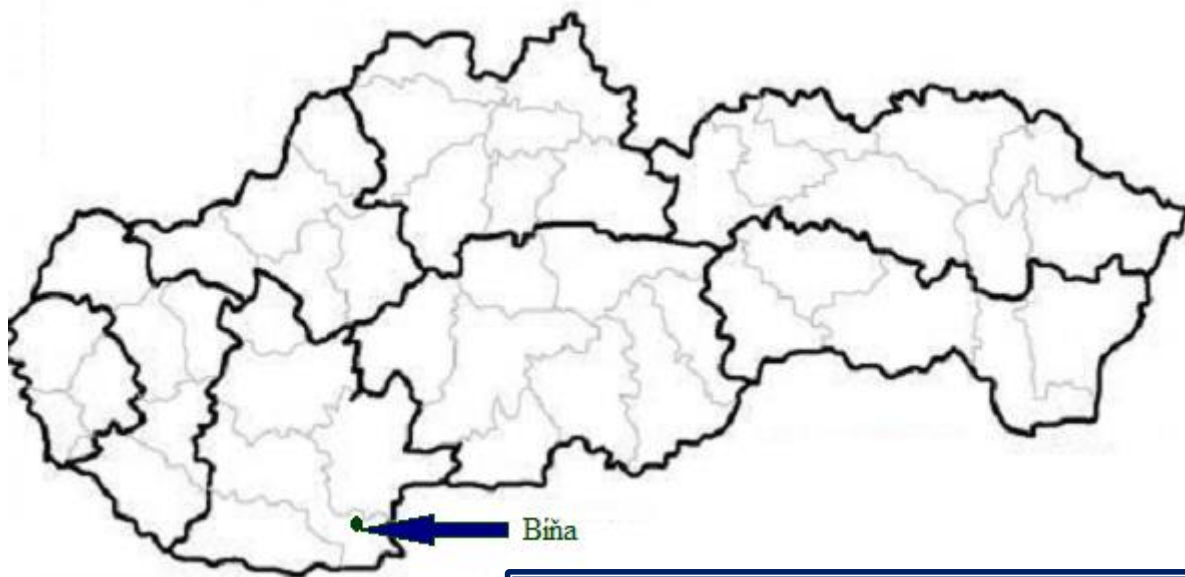
A. ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ

A.1 Identifikácia obce Bíňa

Obec Bíňa o rozlohe 2 350 ha a s počtom obyvateľov 1 410 (2022) sa nachádza na juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Administratívne spadá pod Nitriansky samosprávny kraj, okres Nové Zámky. Bíňa leží v Podunajskej nížine na dolnom Pohroní. Východná časť chotára je na močaristej pravobrežnej nive Hrona a Sikenice a na západnom úbočí Ipeľskej pahorkatiny, západná časť je na postupne sa dvíhajúcich terasách Hrona a potoka Kvetnianky. V rámci katastra obce, v jej intraviláne je i časť zvaná Kolónia.

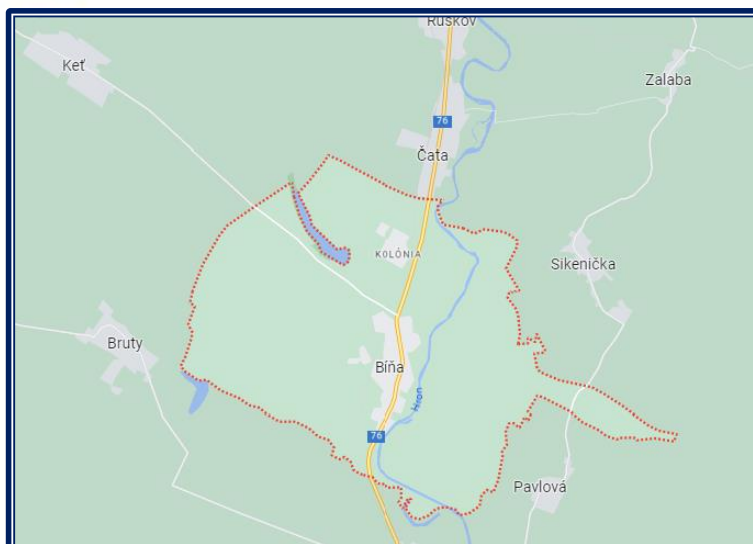
Od okresného mesta je vzdialená približne na 50 km. Južne je vzdialená od hraníc s Maďarskou republikou na 20 km. Obec je súčasťou mikroregiónu Dvory a okolie – združenia obcí. Je obklopená susednými obcami (smerom od západu na severovýchod a južne späť na západ) Bruty, Keť, Čata, Sikenička, Pavlová a Kamenín.

Jej najvyššia nadmorská výška je 130 m nad morom. Hustota obyvateľstva je 60 obyvateľov/km². V rámci okresu Nové Zámky, ktorý má 62 obcí, bola obec Bíňa v roku 2021 podľa počtu obyvateľov v poradí 24. najväčšia obec.

Obrázok č. 1

Priestorové umiestnenie obce Bíňa
v rámci Slovenskej republiky

Obrázok č. 2

Katastrálne ohraničenie
územia obce Bíňa

A.1.1 Historický vývoj

V roku **172** sa v blízkosti kastela na dolnom toku rieky Hron nachádzal rímsky cisár **Marcus Aurelius**, ktorý na čele svojich légii vyrazil z Carnunta proti germánskym kmeňom, ohrozujúcim Rímsku ríšu. Na príkaz cisára Marca Aurelia tu postavili vojenský tábor, stopy po ňom sú viditeľné aj dnes. V roku 173 po Kr. strávil cisár v tomto tábore dlhší čas z príležitosti ťaženia proti Kvádum a tu napísal prvú knihu svojho diela „*Myšlienky k sebe*“. Na oslavnom rímskom stĺpe zaznamenaná udalosť o "zlatom daždi", ktorý Rimanov odrezaných útočiacimi Germánmi od vody Hrona zachránil pred porážkou, sa stala tiež na dolnom Hrone, a to 11. júna 172. Tento dátum je prvým v histórii zaznamenaným presným časovým údajom, týkajúcim sa územia dnešného Slovenska. Tieto udalosti by sa mohli týkať územia dnešnej Bíne, resp. jej bezprostredného okolia. Naznačujú to zemepisné údaje (dolný Hron, nad Hronom), no najmä z vojenského hľadiska tej doby mimoriadne výhodná strategická poloha miesta. V tomto období **Bíňa**, väčšia maďarská obec na brehu Hrona. Mala počet domov 272, počet obyvateľov 1432. Vierovyznanie väčšinou rímskokatolícke. Chotár obce tvorí 4080 kat. jutár. Už v časoch rímskej nadvlády bola významným miestom, akými predvojom Pannonie voči Barbarom.

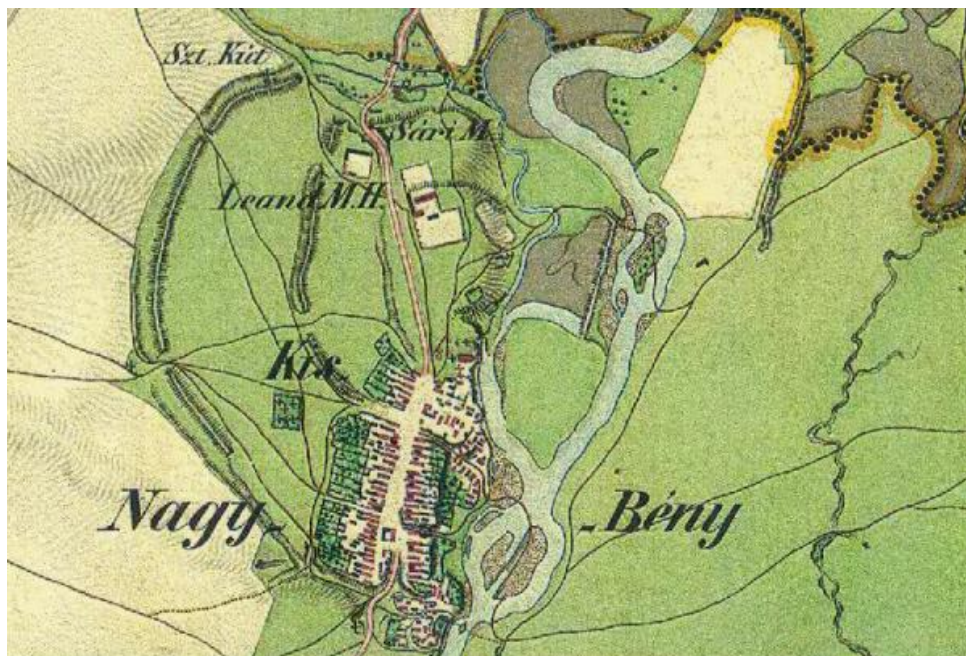
Kráľ Sv. Štefan daroval toto územie **Bynnovi**, synovi rytiera Hunta, po ktorom je obec pomenovaná. Od tohto Bynna pochádza vetva s podobným menom z rodu **Hunt-Poznan**, jeho potomok **Amadé** (známy aj ako **Omodej**), ktorý pred rokom 1217 založil **premonštrátske prepoštstvo historického významu**. (pokračovanie v prílohe č. 7)

Do tohto obdobia by mohli spadať i tzv. **bíňske valy** - mohutné a doteraz zachované zvyšky neurčitého pôvodu. Kto bol ich pôvodcom a užívateľom, je dodnes neisté.

Písomné záznamy nasvedčujú, že obec **Bíňa** vznikla zlúčením **Veľkej** a **Malej Bíne** po roku 1890. Písomný doklad o Malej Bíni pochádza z roku **1135**, jej vlastníkom bola rodina Amadeovcov z rodu Hunt. V 15. Stor. patrila obec **Samiovcom** a od 16. stor. ostrihomskému prepoštovi. Keď obec v roku 1532 zničili Turci, opustený kláštor bol pridelený jezuitom z Trnavy.

O **Veľkej Bíni** pochádzajú písomné záznamy z roku 1401. Podľa nich obec patrila **Erdődyovcom** a od 17. stor. bola pričlenená k **pálffyovskému panstvu Vojnice**.

Príchod kolonistov-Slovákov prebiehal v rokoch 1924-1927, Založili osadu Kolónia. V rokoch 1938-1945 bola obec súčasťou **hortyovského Maďarska**. Koncom roku 1944 až do 25.3.1945 bola v bojoch s nemeckými fašistami obec zničená. Výstavba obce nastala až po oslobodení.

Obrázok č. 3

Mapa Malej a Veľkej Bíne bola zhotovená na základe II. vojenského merania v roku 1850

Názvy obce v časovom slede:

Malá Bíňa - Byn (1135), Been (1295), Obeen (1349), Obeen, Oben (1401), Malá Bíňa (1808); maďarsky Kisbény

Veľká Bíňa – Nagbeen (1401), Veľká Bíňa (1808); maďarsky Nagybény
Bíňa – maďarsky Bény

A.1.2 Kultúrne pamiatky a zaujímavosti

Na území Bíne bolo odkryté sídlisko s kultúrami volútovou, železovskou a lengyelskou z obdobia neolitu. Z doby eneolitu pochádza sídlisko s kanelovanou keramikou, ľudu s maďarovskou kultúrou zo staršej doby bronzovej, sídlisko z doby železnej; z 2.-4. stor. rímsko barbarské sídlisko. Zo slovanského osídlenia bolo odkryté opevnené sídlisko z 9.-10. stor. a mohutný systém valov z 11.-14. stor. Kataster obce Bíňa je v centre pozornosti archeológov i v súčasnosti. Svedectvo o kontakte obyvateľstva Bíne v 9. stor. s Veľkomoravskou ríšou dokladajú nálezy kostrového cintorína v Bíni. Z nálezov možno usudzovať, že cintorín bol súkromným pohrebiskom rodiny zemepána. Sú tu pochovaní ich blízki a ich manželky.

Je zhromaždených mnoho argumentov a úvah, ktoré sa snažia upresniť datovanie vzniku a funkciu **hradiska** v Bíni. Mnoho odborníkov vyjadrilo k tomu svoj postoj, ale ich argumenty nie sú postačujúce a nie sú definitívnym dôkazom dátumu a účelu vzniku. Archeologicky je zistené, že doba vzniku hradiska je v súlade s dobou Koppányovho povstania v rokoch 997-998 proti uhorskému kráľovi Štefanovi I. Podľa dnešného stavu poznania opevnených sídlisk so stredoveku zdá sa byť toto datovanie najpriateľnejšie.

Bíňske valy - mohutné a doteraz zachované zvyšky neurčitého pôvodu. Opevnenie svojím územným rozsahom (107 ha) i mohutnosťou valov a priekop (valy v päte majú šírku 16-28 m a výšku 3,5-10 m a ich celková dĺžka spolu meria viac ako 5 000 m) nemá páru na Slovensku.

Obraz histórie Biňa dokresľujú dve pamiatky románskej architektúry, rotunda a bývalý premonštrátsky kostol.

Písomnú zmienku o **románskom kostole** nachádzame v listinách z roku **1273**. V nich sa uvádza, že kostol bol budovaný v rokoch 1217-1218 pred odchodom kráľa Ondreja II. do Svätej zeme na križiacku výpravu. Dnes nesie kostol meno Panny Márie. Po zničení kostola Turkami roku 1683 bol obnovený v rokoch 1722-1723, renovovaný v roku 1867 podľa projektu J. Hilda, v rokoch 1896-1898 podľa projektu V. Cziglera. Dôsledkom 2. svetovej vojny bol kostol v roku 1944 ťažko poškodený. Podľa projektov architekta A. Piffľa bol rekonštruovaný v rokoch 1951-1955 do nepôvodnej podoby.

Status národnej kultúrnej pamiatky má kostol od roku **1963**. Problémy so statickou však napriek predchádzajúcim úpravám riešili aj v 70. rokoch minulého storočia. V roku 1994 bola opravená strecha.

Kostol patrí pod miestnu farnosť Rímskokatolíckej cirkvi, ktorej slúži ako farský. Je v pomerne dobrom stave s vynovenými fasádami. Je to jednoloďový románsky kostol s dvojvežovým priečelím, predsieňou, emporou, trojicou svätýň s polygonálnymi apsidami a južnou sakristiou. V roku 2002 bolo obnovené západné priečelie. Tvorí výraznú dominantu, stojí neďaleko hlavnej cesty na riečnej terase vytvorenej Hronom

Obrázok č. 4

Bývalý premonštrátsky kostol po poškodení počas 2. svetovej vojny. Foto archív Pamiatkového úradu SR, sign. 345/37.

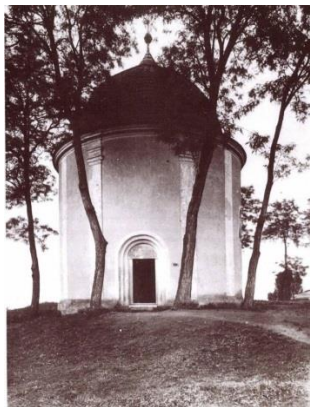

Obrázok č. 5

Pohľad z juhozápadu na súčasný stav bývalého premonštrátskeho kostola. Foto P. Breier, uložená v archíve Ústavu dejín umenia, sign. D-5245-APVT.

Rotunda - kaplnka Dvanástich apoštolov je pôvodne románska stavba so staršieho cirkevného komplexu. Jej vznik sa datuje do 12. stor. Nájazdmi Turkov bola v roku 1683 zničená. 70 rokov stála neopravená, obnovená bola po roku 1755 v barokovom štýle. V roku 1944 zasiahlo kostol bombardovanie a poškodilo i rotundu. Odpadla jej baroková omietka a obnažilo sa jej románske jadro, rekonštrukcia sa realizovala v roku 1954. Rotunda je kruhovou románskou stavbou, vnútorne v hrúbke muriva s 12 nikami a eliptickou apsidou. Počas rekonštrukcie boli obnovené románske okná. Odkryli sa zvyšky nástenných malieb zo začiatku 12. stor. Od roku **1963** je rotunda národnou kultúrnou pamiatkou.

V roku 2009 bol obnovený exteriér objektu z grantového programu Ministerstva kultúry SR zameraného špeciálne na románske rotundy. V rámci obnovy dostala rotunda novú vápennú omietku, odstránilo sa necitlivo vsadené elektrické vedenie a osvetlenie z múra. Taktiež znížili úroveň terénu okolo stavby o cca pol metra, čím získala rotunda pôvodné proporcie. Reštaurovaný bol aj vstupný portál a vnútorné omietky spolu s freskami. Znížená bola aj podlaha v interiéri. Rotunda patrí Rímskokatolíckej cirkvi, pod miestnu farnosť.

Obrázok č. 6

Rotunda – kaplnka Dvanástich apoštolov

Obrázok č. 7

Rotunda a kostol - B. Schreiber

Rotunda spolu s kostolom a areálom zaniknutého kláštora predstavujú jeden z najzaujímavejších a najhodnotnejších súborov románskej architektúry na Slovensku. Súčasťou kláštorného areálu bola aj, dnes už zaniknutá, **Kaplnka sv. Kataríny**. Základy ranostredovekého kostola datovaného do 11. storočia boli objavené aj v samotnej Bini, v polohe Apáti.

Okrom týchto pamiatok sa v obci nachádza **súsošie sv. Trojice** z druhej polovice 18. storočia, **pomník na revolučné udalosti 1848-1849**, **pomník obetiam 1. svetovej vojny**, **pomník obetiam deportácie**

V roku 1964 bol južne od obce v polohe Berek pri záchrannom archeologickom výskume objavený unikátny **depot 108 neskororímskych zlatých mincí** (solidov) z konca 4. a z 5. stor. uložených v hlinenej nádobke vázového tvaru. Do zeme bol uložený okolo polovice 5. stor. a súvisí pravdepodobne s rímskym tribútom Hunom. Významné osídlenie počas veľkomoravského obdobia preukazujú viaceré sídliská a pohrebiská, našli sa tu o. i. aj **depoty sekerovitých hrivien**.

V súčasnosti je prístupný ešte z radu kultúrnych zaujímavostí v obci **vlastivedný dom (tájház)**, **remeselnícky dom CSEMADOK** a **múzeum CSEMADOK** reprezentujúci ľudovú architektúru bývania v tradičnom sedliackom obydľí. Nachádza sa vedľa obecného úradu a v blízkosti kostola a rotundy.

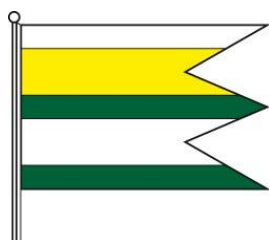
V ľudovom umení špecifické miesto vytvárajú miestne **kroje** a tradície. V obci Biňa sa nosil netypický ľudový kroj pozostávajúci z krátkych sukní takzvaných „**kurtaszoknya**“, v slovenskom preklade „**kratunká sukňa**“. Tradičnými centrami nosenia tohto výnimočného maďarského ľudového odevu boli obce v oblastiach dolného Pohronia. Okrem Bíny sú to ešte obce Bruty (Bart), Pavlová (Garampáld), Sikenická (Kisgyarmat), Kamenný Most

(Kőhídyarmat) a Kamenín (Kéménd). Spoločným znakom ľudových krojov týchto obcí sú okrem krátkych sukní aj charakteristické červené čižmy. Tento typ krojov bol v maďarskej etnografii vždy kuriozitou. Napriek veľkej podobnosti odievania žien sa nájdu na krojoch jednotlivých obcí menšie odlišnosti. **Obrázok** o kroji je súčasťou príloh pod č. 6.

A.1.3 Obecné symboly

Zo spodného okraja zeleného štítu vyrastajúci striebroodetý biskup so zlatým pektorálom, so striebornou zlatolemou mitrou, zlatou berlou vo vystretej pravici a zlatým kalichom vo vystretej ľavici, hlavou pokrývajúci vznášajúce sa priečelie zlatej, striebrostrechej dvojvežovej baziliky.

Obecná vlajka má podobu piatich pozdĺžnych pruhov bieleho, žltého, zeleného, bieleho a zeleného. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je tromi cípmi, t.j. dvomi zástrihmi, siahajúcim do tretiny jej listu. Farebnosť pruhov na vlajke je daná farbami obecného erbu.

Pečať obce Biňa je okrúhla, uprostred s obecným symbolom a kruhopsom OBEC BÍŇA. Pečať má priemer 35 mm, čo je v súlade s domácimi zvyklosťami a predpismi o používaní pečiatok s obecnými symbolmi.

A.2 Ex-post hodnotenie a dosiahnuté výsledky

O úspešnosti realizovania naplánovaných cieľov z predchádzajúceho obdobia vypovedá tabuľka **Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR z roku 2015-2020**. Vzhľadom na skutočnosti týkajúce sa určitej obtiažnosti zdrojového zistenia a získania údajov je v tabuľke hodnotené obdobie od roku 2017.

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR z roku 2015-2020

tabuľka č. 1

Priorita	Projekt/aktivita	Termín realizácie		Nákladovosť v EUR	
		Plán	skutočnosť	plán	skutočnosť
I. Trvalo udržateľný ekonomický rozvoj obce	1.1 Osadenie turisticko-informačnej tabule	2015-2016	2022	5 000,-	1 500,- NSK
	1.2 Rekonštrukcia viacúčelovej budovy domu	2017	2017	100 000,-	1 796,40

	služieb				
2. Investície do občianskej infraštruktúry obce	2.1 Rekonštrukcia ústredného kúrenia v materskej škole	2015-2016	2021	40 000,-	13 773,- OPKZP
			2020		4 811,-
	2.2 Komplexná rekonštrukcia budovy materskej školy	2015-2016	2021	180 000,-	23 271,20 OPKZP
			2020		3 985,80
	2.3 Rekonštrukcia 2 detských ihrísk	2016-2017	2017	6 000,-	5 300,- VUC
	2.5 Kompletná rekonštrukcia domu smútku a revitalizácia cintorína	2016-2017	2017	100 000,-	6 156,- MFSR
3. Investície do dopravnej a technickej infraštruktúry obce	2.6 Kompletná rekonštrukcia budovy "CSEMADOK-Kézművesház	2016-2017	2021	130 000,-	500,- V1
			2017		900,- V
	3.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií	2016-2020	2017	968 000,-	8 000,- V

Zdroj: Úrad NSK (Odbor strategických činností)

Stručný popis projektov/aktivít:

- 1.1 Informačná tabuľa bola osadená v počte jeden kus a bola financovaná podporou NSK a vyčlenením vlastných zdrojov obce.
- 1.2 Predmetná viacúčelová budova si žiada úplnú modernizáciu a obnovu. V roku 2017 obec vyčlenila vlastné prostriedky na účelové využitie.
- 2.3 Detské ihriská v obci majú plnú využiteľnosť a vzhľadom na ich umiestnenie v exteriéri si žiadajú priebežnú úpravu a opravu. Na realizáciu týchto činností obec získala podporu z NSK.
- 2.5 Oproti žiadaným zdrojom na tento projekt bol vyčlenený a získaný len nepatrný podiel, to zo zdrojov Ministerstva financií SR.
- 2.6 Obec zaznamenala neúspechy v čerpaní externých zdrojov pre plánovanú aktivitu 2.6. V tabuľke zapísané financie predstavujú vlastné zdroje obce.
- 3.1 Podporu nezískala obec ani na projekt sústredený na miestne komunikácie. V čase nutnosti na najzávažnejšie úpravy obec vyčlenila vlastné zdroje.

A.3 Socioekonomická analýza

Socioekonomická analýza je časť dokumentu, v ktorej sú zahrnuté údaje, ktoré čo najpresnejšie charakterizujú riešené územie po ekonomickej, sociálnej, demografickej a geografickej stránke. Príprava analýzy tohto zamerania je veľmi náročná z hľadiska zberu a spracovania údajov. Majú však významnú vypovedaciu hodnotu využiteľnú pri ďalšej fáze strategického plánovania.

A.3.1 Vývoj počtu obyvateľov

Obyvateľstvo nemožno považovať za statický element, ale naopak vyznačuje sa silnou dynamikou jeho počtu, štruktúry, priestorového rozloženia a ďalších znakov. Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021 na Slovensku žilo 5 449 270 obyvateľov, čo je pokles o približne tisíc ľudí oproti 5 450 421 zo stavu v decembri 2018 (pokles začal už v roku 2020). Z celkového počtu obyvateľov je 49 percent mužov a 51 percent žien.

Vývoj počtu obyvateľov

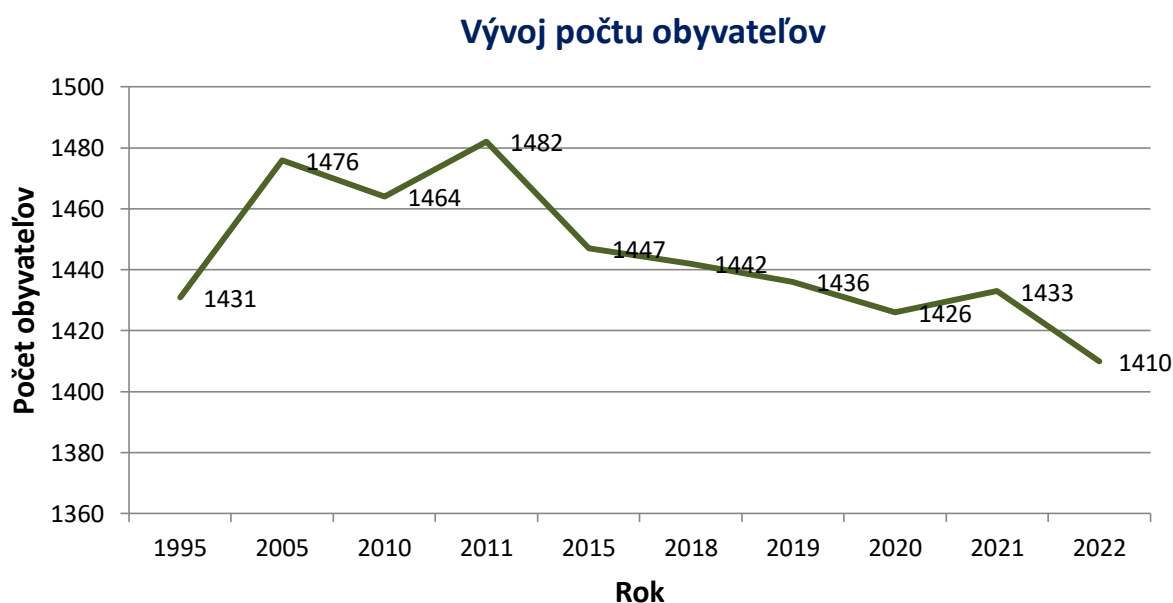
tabuľka č. 2

Rok	1995	2005	2010	2011	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Počet obyvateľov	1431	1476	1464	1482	1447	1442	1436	1426	1433	1410
Muži	-	694	700	704	680	682	683	673	691	681
Ženy	-	782	764	778	767	760	753	753	742	729

Zdroj: ŠÚ SR, OcÚ Bíňa

V obci Bíňa za sledované obdobie dochádza od roku 2011 k postupnému každoročnému poklesu počtu obyvateľov. Zakaždým prevláda počet žien nad počtom mužov. V roku 2021 bol ich percentuálny pomer 52:48, t.j. na úrovni obce boli tieto údaje podobné celkovému stavu a pomeru údajov na úrovni Slovenskej republiky.

Graf č. 1

Pri sledovaní vývoja **migračného salda** možno zistiť, že postupne rokmi dochádza k zníženiu počtu vysťahovaných. Hovoria o tom údaje uvádzané v nasledovnej tabuľke.

Vývoj prírastku obyvateľov

tabuľka č. 3

Rok	Celkový prírastok	Prirodzený prírastok	Migračné saldo
2010	- 14	0	- 14
2015	- 21	- 12	- 9
2020	- 10	- 6	- 4
2021	- 10	- 5	- 5
2022	- 13	- 13	0

Zdroj: ŠÚ SR

Vypovedáciu hodnotu o celkovom počte obyvateľstva za jednotlivé roky majú aj údaje o **živonarodených** a **zomretých**. Prirodzene sa javí prevládanie úmrtí nad prírastkom novej populácie. Aj toto má za následok pokles vo vývoji počtu obyvateľov obce.

Stavy živonarodených a zomretých

tabuľka č. 4

Rok	Živonarodení	Zomretí
2010	10	10
2015	11	23
2020	17	23
2021	12	17
2022	7	20

Zdroj: ŠÚ SR

V rámci demografie rozoberáme fakty o ukazovateľoch **sobášnosti** a **rozvodovosti**. Za roky 2020 až 2022 bolo spolu 8 sobášov a 10 rozvodov. V jednotlivých rokoch bol pomer nasledovný: 2020 - 1:3; 2021 – 3:3; 2022 – 4:4. Najviac sobášov sa evidovalo v rokoch 2007 (10) a 2016 (9). Žiaden rozvod sa nekonal v roku 2014, a to sa vychádzalo z údajov od roku 2003. Rozvody prevyšovali nad sobášmi v rokoch 2010 (5:7), 2012 (4:5) a 2020 (1:3).

A.3.2 Veková štruktúra obyvateľstva

Dôležitý ukazovateľ pre pochopenie zmien v počte obyvateľov je veková štruktúra. Ekonomická a sociálna situácia obyvateľov obce sa nevyhnutne odráža na spoločenskom vedomí i správaní. Zmenená životná situácia má vplyv na hodnotenie prebiehajúcich zmien a utvára novú spoločenskú klímu vrátane populačnej.

Veková štruktúra obyvateľstva

tabuľka č. 5

Veková kategória	Osoby		v %	
	2011	2021	2011	2021
<i>Predproduktívny vek (0-14)</i>	229	187	15,64	13,05
<i>Produktívny vek (15-64)</i>	1000	977	68,31	68,18
<i>Poproduktívny vek (65 a viac)</i>	235	269	16,05	18,77

Zdroj: ŠÚ SR (SODB 2011 a 2021)

Pre zaznamenanie výkyvov a možnosť porovnania stavov a situácií nám poslúžili údaje za rok 2011 a 2021. Pokles osôb v predproduktívnom a produktívnom veku, resp. nárast osôb v poproduktívnom veku naznačuje **rastúci index starnutia** populácie. Jeho hodnoty boli od roku 2003 do roku 2010 stabilne udržiavané na úrovni cca 103 %. V roku 2015 bola na úrovni 122 %, v roku 2020: 145,86 %, 2021: 151,91 a 2022: 155,56 %.

V roku 2021 bol **priemerný vek** v obci Biňa 42 rokov (42,54). Práve osoby v produktívnom veku zastávajú najvyšší podiel v počte obyvateľov, predstavujúc niečo vyše 68 %.

A.3.3 Národnostná a náboženská štruktúra

Národnostné zloženie obyvateľov obce Biňa je rôznorodé. Napriek tomu výrazne prevláda u ľudí maďarská národnosť, až 74 % z celkového počtu obyvateľstva obce. Po desaťročí sa síce ich počet znížil. Mierny nárast sa zaznamenal v počte ľudí so slovenskou národnosťou, ktorá je inak druhou najväčšou skupinou v rámci národnosti obce.

Národnostná štruktúra

tabuľka č. 6

Rok	Národnosť				
	Slovenská	Maďarská	Česká	Rómska	Iná, nezistená
2011 (abs.)	192	1211	-	7	54
2021 (abs.)	216	1064	1	5	147
2021 (%)	15,07	74,25	0,07	0,35	10,26

Zdroj: ŠÚ SR

Ďalej územie obývalo podľa SODB 2021 síce len 5 Rómov, avšak ich skutočný počet je viac, aj vyše 100 osôb. Rómovia v riešenom území žijú rozptýlene – v obci neexistuje segregovaná rómska osada., avšak veľká časť z nich je koncentrovaná v jednej časti obce. Nachádza sa tu ešte osoba českej národnosti a jedna osoba rumunskej národnosti.

Náboženská štruktúra

tabuľka č. 7

Rok	Náboženstvo				
	Rímskokatolícke	Evanjelické	Reformovaná cirkev	Ostatné	Nezistené a bez vyznania
2011 (abs.)	1238	7	18	7	147+47
2021 (abs.)	1026	7	15	38	149+198
2021 (%)	71,6	0,49	1,05	2,65	10,4+13,82

Zdroj: ŠÚ SR

Rôznorodá je štruktúra náboženského vyznania, ktorú možno členiť na aspoň 8 skupín. Najviac ľudí pestuje rímskokatolícke vierovyznanie, a to vyše 71 %. V menšom zastúpení ľudia priznávajú náboženstvo reformovanej cirkvi, evanjelické, gréckokatolícke (15 osôb v r. 2021), náboženstvo spoločenstva Jehovovi svedkovia (7 osôb), kresťanské zbory (9 osôb) a starokatolíckej cirkvi (1 osoba). Necelých 14 % obyvateľstva je bez vyznania.

A.3.4 Ekonomická aktivita obyvateľstva

Súčasnú zamestnanosť v obci a jej okolí ovplyvňuje okrem kvalitných agroprodukcčných prírodných podmienok najmä stav a rozvoj malého a stredného podnikania a priemyselné parky v susednom Maďarsku. Základom hospodárskej aktivity a zdrojom obživy tunajšieho obyvateľstva bola od najstarších čias poľnohospodárska výroba, ktorá sa realizovala vo veľmi priaznivých prírodných podmienkach. V dôsledku reštrukturalizácie hospodárstva v minulosti mierne klesol počet pracovníkov v tomto odvetví. Priemyselná výroba bezprostredného okolia obce zažila veľmi ťažké chvíle v období transformácie. Blízkosť maďarského priemyselného priestoru – v meste Esztergom – čiastočne umožnila umiestnenie sa uvoľňujúcej priemyselnej pracovnej sily.

Ukazovatele ekonomického potenciálu

tabuľka č. 8

		Ek. aktívne	Pracujúci	UoZ
2011	Počet osôb	502	440	159
	% z celk. počtu	34,29	30,05	10,86
2021	Počet osôb	619	564	42
	% z celk. počtu	43,89	39,36	2,93

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2011 a 2021, vlastné prepočty

Tabuľka o ukazovateľoch ekonomického potenciálu vypovedá o stavoch v rokoch 2011 a 2021. Porovnaním údajov možno dedukovať pozitívne sa vyvíjajúce ekonomicko-hospodárske prostredie. Ide však o štatistické sledovania s odstupom desiatich rokov. Realita hovorí všeobecne o sťažených životných podmienkach viacerých ľudí, hlavne sociálne slabšieho zastúpenia. Existencia pracovných miest a pracovné podmienky z jednej strany zabezpečované sú, avšak energetické zaťaženie podnikov a domácností na druhej strane nekompenzuje a nevytvára harmonický život a nerieši skutočné životné situácie obyvateľov.

Výrazná zmena nastala v stave uchádzačov o zamestnanie, kde opatrenia inštitúcií práce, sociálnych vecí a rodiny mali vplyv na zníženie počtu tejto skupiny ľudí. V roky 2011 bolo v Bini 159 UoZ, predstavujúc niečo vyše 10 % z celkového počtu obyvateľstva obce. V roku 2021 ich percentuálne zastúpenie bolo už iba na úrovni necelých 3 %.

Index ekonomického zaťaženia v obci má tendenciu mierneho rastu. V roku 2015 index vykazoval úroveň 44,41 %. Postupne v roku 2020 narástol na úroveň 45,36 %, v roku 2021 na 47,92 % a koncom roka 2022 dosahoval hodnotu 48,42 %. Index ekonomického zaťaženia bol v roku 2022 vyšší u žien (58,48 %) ako u mužov (38,98 %).

Nezamestnanosť je sociálno-ekonomický jav spojený s trhom práce. Miera nezamestnanosti je ukazovateľ, ktorým sa sleduje podiel počtu nezamestnaných na celkovom počte pracovných síl. Z dlhodobého hľadiska sa na Slovensku vykazuje pokles miery evidovanej nezamestnanosti. V **marci 2023** na úrovni SR bolo 174 605 UoZ a **miera evidovanej nezamestnanosti** 5,61 %. V Nitrianskom kraji sa zaznamenalo v tomto období

15 173 UoZ a miera evidovanej nezamestnanosti 3,68%. V okresnom meste Nové Zámky bolo 3 384 UoZ a v obci Bíňa 42 UoZ.

Vývoj počtu UoZ v období od 2015 do 2022

tabuľka č. 9

Rok	UoZ		Ženy		Muži	
	Počet osôb	Index	Počet osôb	Index	Počet osôb	Index
2015	144	-	82	-	62	-
2016	89	40,97	50	60,97	39	62,90
2017	33	37,07	21	42,00	12	30,76
2018	28	84,84	20	95,23	8	66,66
2019	24	85,71	13	65,00	11	137,50
2020	41	170,83	28	215,38	13	118,18
2021	42	102,43	25	89,28	17	130,76
2022	46	109,52	25	100,00	20	117,64
marec 2023	45	97,82	31	124,00	14	70,00

Zdroj: ŠÚ SR, UPSVaR NZ, vlastné prepočty

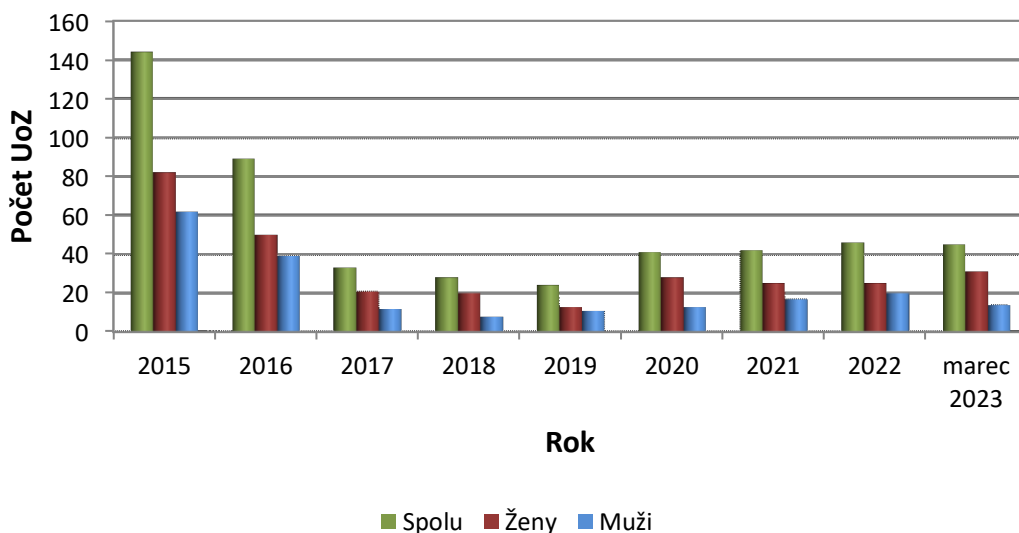
— najväčší medziročný nárast počtu

— najnižší medziročný nárast počtu

Kým v rokoch od 2001 počet UoZ za obec Bíňa dosahoval aj 300 osôb, od tohto obdobia hospodárstvo krajiny prešlo nemalými zmenami a bolo ovplyvnené rôznymi faktormi. Samozrejme mali dopad aj na menšie územné celky. Prechádzajúci PHSR obce Bíňa obsahuje vývoj UoZ do obdobia roku 2014. V tomto dokumente sa sleduje stav vývoja od roku 2015 až po marec 2023. Tak ako tabuľka č. 9, aj graf č. 2 znázorňujú postupný pokles UoZ s miernym nárastom v posledných dvoch rokoch. Medziročný nárast UoZ bol najvyšší v roku 2020, kedy oproti predchádzajúcemu roku sa počet navýšil o 70 %. Podobne tomu bolo aj v prípade v rámci skupiny UoZ ženy. Za celé obdobie prevládal počet žien nad počtom mužov medzi UoZ.

Graf č. 2

Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie

V štatistikách Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny SR sa vykonáva evidencia UoZ podľa niekoľkých hľadísk. Ide o skupiny UoZ podľa veku, doby evidencie, rodinného stavu, najvyššieho dosiahnutého vzdelania, profesie vykonávanej bezprostredne pred zaradením do evidencie, odvetvia posledného zamestnávateľa a podľa znevýhodnených podľa § 8 zákona č. 5/2004 Z.z. Za obec Bíňa rozoberieme UoZ podľa prvých štyroch spomínaných skupín.

Stav UoZ marec 2023 – podľa veku

tabuľka č. 10

Veková skupina	UoZ	
	Počet osôb	v %
<i>do 20 rokov</i>	1	2,22
<i>20-24</i>	6	13,33
<i>25-29</i>	8	17,77
<i>30-34</i>	4	8,88
<i>35-39</i>	4	8,88
<i>40-44</i>	2	4,44
<i>45-49</i>	5	11,11
<i>50-54</i>	10	22,22
<i>55-59</i>	4	8,88
<i>60 a viac</i>	1	2,22

Zdroj: ÚPSVaR Nové Zámky, vlastné prepočty

Za marec 2023 bolo v evidencii najviac osôb vo veku medzi 50 a 54 rokov a vo veku 25 až 29 rokov. Nízke zastúpenie mali osoby vo veku do 20 rokov a nad 60 rokov.

Stav UoZ marec 2023 – podľa dĺžky evidencie

tabuľka č. 11

Doba evidencie	UoZ	
	Počet osôb	v %
<i>do 3 mesiacov</i>	16	35,55
<i>4 – 6 mesiacov</i>	9	20,00
<i>7 – 9 mesiacov</i>	4	8,88
<i>10 – 12 mesiacov</i>	5	11,11
<i>13 – 18 mesiacov</i>	5	11,11
<i>19 - 24 mesiacov</i>	2	4,44
<i>25 – 30 mesiacov</i>	0	0
<i>31 – 36 mesiacov</i>	0	0
<i>37 – 42 mesiacov</i>	2	4,44
<i>43 – 48 mesiacov</i>	0	0
<i>nad 48 mesiacov</i>	2	4,44

Zdroj: ÚPSVaR Nové Zámky, vlastné prepočty

Dĺžka evidencie vypovedá o tom, ako dlho si jedinci nevedia nájsť pracovné miesto a uplatniť sa tak na trhu práce. Čím dlhšiu dobu sú bez práce, tým je ich začlenenie medzi pracujúcich postupom času ťažšie. Pozitívom sa javí v obci Bíňa, že v sledovanom čase najväčšie zastúpenie nemali práve takýto ľudia, ale osoby v najkratšej dobe evidencie, t.j. do 3 mesiacov. Predstavovali 35 % z celkových 45 UoZ.

Za marec 2023 v Bíni v skupine UoZ *podľa rodinného stavu* je deľba osôb na slobodných (18 osôb), ženatých/vydaté (20), rozvedených (6), vdovcov (1) a registrované partnerstvá (0).

V tomto období *podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania* bolo najviac UoZ so stredoškolským vzdelaním (s maturitou) (30 osôb), po nich nasledovali osoby s ukončeným základným vzdelaním (11 osôb).

A.3.5 Podnikateľská sféra

Podnikanie sa začalo rozvíjať spolu s vývojom civilizácie. Základnú definíciu podnikania na Slovensku je možné nájsť v Obchodnom zákonníku a Živnostenskom zákone. Podnikanie je v nich definované ako *sústavná činnosť vykonávaná samostatne, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku*.

V obci Biňa sa za posledné roky výrazné zmeny v počte právnických subjektov (PO) nezaznamenávajú. Do roku 2009 prevládali neziskové podnikania nad ziskovými, potom došlo k zvratu. V roku 2021 podľa štatistík bolo 16 ziskových PO a 5 neziskových.

Počet podnikateľov - fyzických osôb a živnostníkov postupne ročne narastal. Tento vývoj uvádza nasledovná tabuľka.

Vývoj počtu podnikateľských subjektov

tabuľka č. 12

Subjekt	Rok				
	2005	2010	2015	2020	2021
PO	5	14	10	19	21
FO	78	77	74	124	120
Živnostníci	55	64	71	119	117

Zdroj: ŠÚ SR

Zameranie podnikateľských subjektov v rámci predmetu podnikania je rôznorodé. Najväčšie zastúpenie však majú poľnohospodárske služby, obchody, servisné a opravárske služby, resp. služby v priemysle a v remeslách.

Najdlhšie pôsobiacim je v obci AGROAVAR družstvo agropodnikateľov Biňa, a to od roku 1990.

Slovak Business Agency uvádza v materiáloch hodnotenia vývoja podnikania za rok 2021 skutočnosti, kedy malí a strední podnikatelia nie sú spokojní s kvalitou podnikateľského prostredia na Slovensku. Najväčším problémom podnikania na Slovensku je už dlhodobo nestabilita a nejednoznačnosť zákonov. Okrem toho dynamicky narastá najmä problém s dostupnosťou a kvalitou pracovnej sily. Kvalitu podnikateľského prostredia na Slovensku podobne hodnotí Globálny monitoring podnikania (GEM). Experti považujú za najvýraznejšie obmedzenia: administratívnu náročnosť, byrokratické zaťaženie, korupciu a klientelizmus a nepredvídateľnosť legislatívy.

Naopak, medzi pozitívne faktory rozvoja podnikateľského prostredia radia hlavne: prístup na zahraničné trhy a jednotný trh EÚ, dostupnosť množstva aktivít, iniciatív a priestorov na

podporu podnikania a existenciu vládnych agentúr, programov, či špecifických nástrojov vyvinutých za účelom rozvoja podnikania.

A.3.6 Bývanie

Úroveň bývania je jednou zo základných charakteristík životnej úrovne obyvateľstva. Jej vývoj úzko súvisí s rastom počtu obyvateľstva, jeho štruktúrou a rozmiestnením. Ovplyvňuje úroveň reprodukcie pracovných síl, pôsobí na celkový životný štýl obyvateľstva.

Podľa SODB 2011 v obci bolo 459 trvalo obývaných bytov. Na domovom fonde obce 86,9%-ný podiel mali rodinné domy. Počet neobývaných bytov v obci bol veľmi vysoký, 88 bytov bolo voľných, z ktorých 1 byt bol určený na rekreáciu, 19 bytov bolo nespôsobilých na bývanie. K zmenám v počte a štruktúre domového a bytového fondu obce došlo v dôsledku výstavby nájomných bytov v období 2010-2011, kedy boli vybudované 2 bytové domy so 2x7 bytovými jednotkami. Na druhej strane individuálna bytová výstavba v obci je takmer žiadna.

SODB z roku **2021** zaznamenalo v obci Biňa **516 domov**, z toho rodinných 509 a bytové domy 4. Na vodovod z nich bolo napojených 175 a na plyn 331. Septiková žumpu malo 451 domácností predstavujúc 87 % z celkového počtu, domácu čističku odpadových vôd mala 1 domácnosť a bez kanalizácie bolo 59 domácností. Ostatné zostali nezistené.

Štruktúra domov podľa obdobia výstavby

tabuľka č. 13

Rok	abs.	%
<i>pred rokom 1919</i>	35	6,78
<i>1919 – 1945</i>	109	21,12
<i>1946 – 1960</i>	171	33,14
<i>1961 – 1980</i>	137	26,55
<i>1981 – 2000</i>	51	9,88
<i>2001 – 2010</i>	7	1,36
<i>2011 – 2015</i>	0	0
<i>2016 a neskôr</i>	2	0,39
<i>nezistené</i>	4	0,78

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa formy vlastníctva bolo 409 domov vo vlastníctve fyzických osôb, 1 v obecnom vlastníctve, 1 v cirkevnom, 2 v zahraničnom, 1 vo vlastníctve obchodnej spoločnosti, v kombinovanom vlastníctve bolo 26 domov a nezistených zostalo 75.

Bývanie a jeho úroveň patria k dôležitým aspektom celkových životných podmienok obyvateľstva. Byt neplní iba materiálnu funkciu prirodzených potrieb rodiny ako základnej jednotky spoločnosti, ale zároveň je výraznou zložkou kultúrneho štandardu obyvateľstva a v nemalej miere aktívne pôsobí na regeneráciu ľudí. Na celkovú úroveň bývania pôsobí predovšetkým počet obyvateľov bývajúcich v bytoch a domácnostiach, čo je však popri celkovom počte by

Vo veciach stavebného poriadku a stavebného procesu poskytuje služby záujemcom v rámci viacerých samospráv, i obec Bíňu, **Spoločná úradovňa stavebnej agendy a životného prostredia** so sídlom v Štúrove.

A.3.7 Školstvo, zdravotníctvo, sociálne a občianske služby

V riešenom území sa nachádza jedno školské zariadenie v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Bíňa, a to **Materská škola** s vyučovacím jazykom maďarským – Óvoda. V posledných troch rokoch škôlku navštevovalo 30 detí. V školskom roku 2020/2021 sa znížil stav zamestnancov, kedy funkciu upratovačky prevzala v jednej osobe vedúca školskej jedálne.

Vývoj počtu žiakov a zamestnancov v MŠ s VJM

tabuľka č. 14

Šk.r.	Počet detí	Počet zamestnancov	
		Pedag.	Nepedag.
2018/2019	31	4	3
2019/2020	26	4	3
2020/2021	30	4	2
2021/2022	30	4	2
2022/2023	30	4	2

Zdroj: MŠ s VJM, OcÚ Bíňa

Poloha materskej školy podnecuje k tomu, aby sa v nej žilo, myslelo i konalo „environmentálne“. Zameranie na environmentálnu výchovu je až nevyhnutné. Prostredníctvom zamerania, plnenia rôznych environmentálnych aktivít s cieľom ochrany životného prostredia, budovania vzťahu k prírode a všetkým jej súčastiam, k jej ochrane a podielu detí na jej zveľadňovaní sa hľadá cesta zmeny k zdravšej, aktívnejšej, prírodou popretkávannej materskej škole. Popri napredovaní moderných technológií sa nezabúda deťom vstúpovať láska k ľudovým tradíciám, ktoré majú v tunajšom regióne trvalé korene.

V MŠ sa realizovali samostatné projekty, ktorými sú „Múdre Hranie“ a „Kárpát – Medencei óvodai program pályázat 2022“

Každoročne tu prebiehajú aj interné projekty škôlky sústredené podľa ročných období, ako aj široká škála aktivít, ktoré zohľadňujú rôzne záujmové oblasti a potreby detí pre ich výchovu a rozvoj.

Základné školy mládež navštevuje v blízkych obciach (Kamenín, Čata, Štúrovo, Želiezovce, Pohronský Ruskov).

V obci sa nenachádza žiadne **zdravotné** stredisko poskytujúce základné zdravotné služby ani lekáreň. Pre obyvateľov obce takéto služby sú dostupné najbližšie v susednej obci Kamenín (kde sa nachádza aj 1 lekáreň). Ďalšie zdravotné služby pre obyvateľov obce sú zabezpečené v mestách Štúrovo, Želiezovce a Nové Zámky.

Kompetencie obcí v **sociálnej oblasti** sú rozsiahle a dotýkajú sa všetkých oblastí sociálneho zabezpečenia. Obec má nezastupiteľné miesto pri zabezpečovaní úloh spojených s riešením hmotnej aj sociálnej núdze občanov, sociálnej pomoci, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a najmä v oblasti sociálnych služieb.

Obec Biňa má spracovaný **Komunitný plán sociálnych služieb obce na obdobie 2021-2030**.

A.3.8 Kultúrno-spoločenský a športový život

Kultúrny a športový život bol v predchádzajúcom období ovplyvnený pandemickou situáciou v rámci celého územia Slovenska. Ovplyvnila sa tak nezastupiteľná sféra spoločenského života.

Rozvoj miestnej kultúrnej činnosti, organizovanie umeleckej činnosti, kultúrnych podujatí, záujmových činností a súťaží, výstav, divadelných predstavení a koncertov zabezpečuje **kultúrny dom** s kapacitou 150 miest na sedenie, ktorého exteriér (fasáda, zateplenie, výmena okien a dverí) bol zrekonštruovaný v roku 2012. Ide o budovu, v ktorej pôsobí aj obecný úrad. V roku 2013 sa realizovala výstavba **prírodného javiska** v parku obecného úradu. V obci chýba knižnica.

V obci sa nachádzajú **vlastivedný dom (tájház)**, **remeselnícky dom CSEMADOK** a **múzeum CSEMADOK**, ktoré predstavujú ľudovú architektúru.

Šport má pre rozvoj spoločnosti kľúčový význam. Prispieva k rozvoju osobnosti, rozvíja fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti a charakter človeka. Obec utvára podmienky pre telesnú kultúru a šport. V zmysle zákona č. 288/1997 Z.z. o telesnej kultúre obec utvára podmienky pre rozvoj telesnej kultúry, najmä na rozvoj športu pre všetkých a podporuje organizovanie telovýchovných, turistických a športových podujatí. Do roku 2012 jediným zariadením pre športovú činnosť bolo 1 **futbalové ihrisko**. Obec reprezentuje v rámci športu **Futbalový klub Biňa**.

Mimovládne organizácie, občianske združenia a ďalšie formy neziskových združení sú dôležitou súčasťou občianskej spoločnosti, so svojimi činnosťami prispievajú k výraznému zlepšeniu kvality života. Spoločensky najaktívnejšími organizáciami a združeniami obce sú: základná organizácia Maďarského spoločenského a kultúrneho zväzu na Slovensku - **CSEMADOK-u**, zmiešaný **spevácky zbor** dôchodcov, tanečná skupina **Rozmaring** pestujúca ľudové tance a tradície, **poľovnícke združenie Svätá Studňa**, **klub dôchodcov** (má cca 95 členov).

Tradičnými **kultúrnymi akciami** v obci sú: oslavy na 15. marca (spomienky na revolúciu 1848/49), v júni deň detí a rodičov, Deň obce (2. augustový víkend), v októbri kultúrny program pri príležitosti mesiaca starých, v decembri oslavy okrúhlych narodenín obyvateľov obce (nad 60).

Na kultúrne vyžitie a potreby zachovania tradičných náboženských rituálov slúžia miestne kultúrne pamiatky a zaujímavosti (kapitola 4.1.2), prevádzka cintorína a domu smútku.

Komunikácie pri miestnom cintoríne sú zdevastované a vyžadujú si úplnú rekonštrukciu. Pri cintoríne sú parkovacie miesta pre návštevníkov cintorína. Absentuje urnový háj, ktorý je v zozname zámerov obce s cieľom vybudovania už v roku 2024.

A.4 Územno-technická analýza

S pojmom technickej infraštruktúry sa spájajú aj pojmy technické vybavenia a inžinierske siete. Úroveň a stav technickej infraštruktúry je vyjadrením a odzrkadlením životnej úrovne spoločnosti. Pri technickej infraštruktúre posudzujeme najmä dopravnú sieť, energetickú sieť (plynifikácia a elektrifikácia), vodohospodárske a kanalizačné siete, telekomunikácie.

A.4.1 Cestná sieť a dopravné napojenie

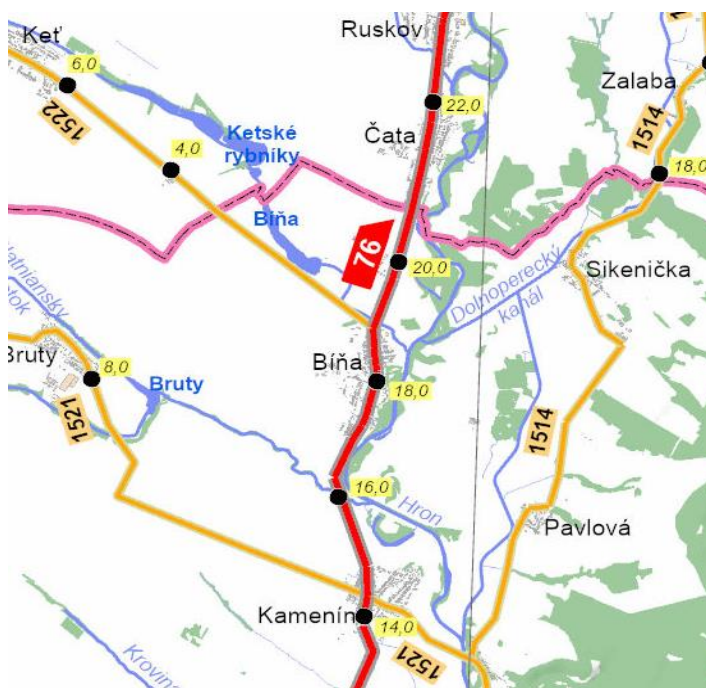
Zaujímavé územie sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu, čo v budúcnosti môže znamenať silný rozvojový impulz pre daný región. V blízkosti riešeného územia prechádzajú dva dopravné **koridory európskeho významu**:

- európsky multimodálny koridor č. IV: *Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava – Nové Zámky / Komárno – Štúrovo – Maďarská republika* lokalizovaný pre trate železničnej a kombinovanej dopravy,
- európsky multimodálny koridor č. VII: vodná cesta *Dunaj*.

Tieto dopravné koridory patria medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe.

Obec Biňa sa nachádza presne na cestnom ťahu cesty **I. triedy 76** smer sever – juh spájajúci mesto Štúrovo s Hronským Beňadikom. Táto cesta spája obec Biňa bezprostredné susedné obce – smerom na juh s obcou Kamenín a smerom na sever s Kolóniou a obcou Čata. Z titulu dôležitosti cesty je v obci vysoká frekvencia cestnej premávky, zatťažujúc tak miestny intravilán. Na severnom okraji katastra obce Biňa smerom na západ sa na cestu I. triedy 76 napája cesta **III. triedy 1522**, vedúca na ťah cesty I. triedy č. 75, resp. na cesty umožňujúce presun obyvateľov okrem iného aj do okresného mesta Nové Zámky.

Miestne komunikácie majú bezprašnú povrchovú úpravu (všetky miestne komunikácie majú spevnený povrch) a rôzne

Obrázok č. 8
Cestná sieť v obci Biňa a jej okolí

šírkové a smerové usporiadanie. Medzi cestou a oploteniami rodinných domov sú úzke pásy zelene a stromov, asfaltové (betónové) chodníky pre peších sú vybudované len v krátkych úsekoch.

Obec Bíňa je priamo napojená na európsky železničný systém. Obcou prechádza **železničná trať č. 152 Štúrovo – Levice**. Trať vedie rovinným územím povodia Hrona, v južnej časti po Želiezovce súbežne s cestou I/76. Dopravne obsluhuje dolné Pohronie a vytvára prepojenie trate 130 (Bratislava – Štúrovo) a 150 (Nové Zámky – Zvolen).

Obyvatelia obce Bíňa majú výhody pre využitie **cykloturistickej trasy 2119 – Južným regiónom** modrej farby dlhej takmer 100 km. Trasa začína na križovatke s cykloturistickou trasou EuroVelo 6 (Štúrovo – Prístavný most – Bratislava) v lokalite Mužla – Čenkov. Prechádza poľnými a asfaltovými cestičkami do obce Belá. Tu sa stretá so žltou cykloturistickou trasou č. 8141, ktorá vedie späť k EV – 6 cez Mužlu. Modrá trasa pokračuje poľnými cestami do obce Kamenný most. Stretáva sa s cykloturistickou trasou č. 010 – Pohronska cyklomagistrála, spoločne vedú približne 4 kilometre. Trasa za obcou Pavlová odbáča vľavo smer Bíňa. Trasa prechádza naprieč obcou o dĺžke 7,4 km, opúšťa ju okolo poľnohospodárskeho družstva a ďalej pokračuje znova po poľných cestičkách. Prechádza obcou Bruty, Svodín, skadiaľ pokračuje po ceste II. triedy č. 588 do Veľkých Ludiniec. Následne trasa mierne kľukatejším terénom pokračuje cez obce Dubník, Dvory nad Žitavou, cez Branovo až do Bešeňova, kde aktuálne cykloturistická trasa končí.

Vodná a letecká doprava v obci nenachádza opodstatnenie. Najbližšia vodná doprava premáva cca 20 km od obce, a to na rieke Dunaj.

A.4.2 Inžinierske siete

Zásobovanie pitnou a úžitkovou vodou

Obec Bíňa má vybudovaný verejný vodovod. Stav vodovodnej siete umožňuje väčšine obyvateľov obce, ako aj organizáciám a podnikateľom napojiť sa na pitnú vodu z verejného vodovodu.

Kanalizácia a čistenie odpadovej vody

Verejná kanalizačná sieť nie je v obci Bíňa vybudovaná. Absencia verejnej kanalizácie ohrozuje environmentálnu ochranu spodných a povrchových vôd v povodí vodného toku Hron.

Dažďové vody z komunikácií, z nehnuteľností a zo spevnených plôch sú odvádzané jestvujúcimi prícestnými odvodňovacími rigolmi

Zásobovanie elektrickou energiou, verejné osvetlenie

Obec Bíňa je zásobovaná elektrickou energiou na dobrej úrovni, výkon transformátorov vyhovuje súčasným požiadavkám obce.

Verejné osvetlenie je riešené inštalovaním výbojkových svietidiel na jestvujúcich elektrických betónových stĺpoch, staré svietidlá sú priebežne vymieňané za nové, úspornejšie. Komplexná rekonštrukcia verejného osvetlenia bola realizovaná v roku 2015.

Zásobovanie plynom

Obec Bíňa je plno plynofikovaná. Zemný plyn je v prevažnej miere využívaný na vykurovanie, prípravu teplej vody a varenie. V prípade výstavby nových rodinných domov, objektov občianskej vybavenosti je možnosť predĺženia plynových rozvodov k týmto objektom.

Telekomunikácie

Rozvoj telekomunikácií za posledné desaťročie zaznamenal výrazný kvantitatívny i kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Je to jednak prestavbou a rekonštrukciou pevnej telefónnej siete a ústrední, ale hlavne rozvojom mobilných telefónnych systémov a ich plošného uplatnenia a rozvojom internetovej siete. Obec Bíňa má dobré GSM pokrytie od všetkých troch mobilných operátorov: Orange a.s., Slovak Telekom a.s. a O2 Slovakia s.r.o. V obci je dostupný širokopásmový internet.

Miestny verejný rozhlas

Miestny verejný rozhlas je v kvalitnom technickom stave.

A.4.3 Ostatné

Škála poskytovaných trhových služieb v obci je veľmi úzka a aj tie sa vo väčšine prípadov rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej miere v priestoroch rodinných domov (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel).

V obci sa nachádzajú služby, ako: pohostinská činnosť; sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu a služieb, atď.. V obci sa nachádzajú dve pohostinstvá a jedna kaviareň.

V obci sieť maloobchodných predajní predstavujú predajne potravín, predajňa textilu a rozličného tovaru, predajňa gazdovských potrieb, predajňa elektropotrieb.

Najbližšia čerpacia stanica je v susednej obci Kamenín.

Poštový úrad sa nachádza v centre obce (v spoločnej budove s obecným úradom a kultúrnym domom). Zariadenia peňažných služieb v obci predstavujú Poštová banka a.s. (na poštovom úrade).

A.5 Prírodno-enviromentálna analýza

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina a celku Podunajská pahorkatina. Z Podunajskej pahorkatiny na území obce sa vyskytujú oddiele: oddiel Hronská pahorkatina (vypĺňa západnú časť k. ú. obce), Hronská niva (vypĺňa strednú časť k. ú. obce) a Ipeľská pahorkatina (vypĺňa východnú časť k. ú. obce).

A.5.1 Prírodný potenciál

Biňa leží v Podunajskej nížine na dolnom Pohroní. Stred obce má nadmorskú výšku 127 m n. m., chotár 115 – 189 m n. m. Východná časť chotára je na močaristej pravobrežnej nive Hrona a Sikenice a na západnom úbočí Ipeľskej pahorkatiny, západná časť je na postupne sa dvíhajúcich terasách Hrona a potoka Kvetnianky, s mocnými pokrývkami spraše.

Geomorfológia a geológia územia

Geologický podklad na väčšine riešeného územia je tvorený kvartérnymi holocénnymi nivnými sedimentmi. Západnú polovicu k.ú. obce čiastočne vypĺňajú pleistocén (spraše) a fluvialne štrkopieskové terasy (prevažne risské). Východnú polovicu k.ú. obce vyplňajú pleistocén (spraše) a neogén – miocén – tortón a sarmatorský až brakický (prevažne íly, slieň a piesky). **Základné kvartérne útvary** k.ú. obce sú:

- fluvialno-nivné sedimenty v dolinách pohorí (holocén),
- fluvialne sedimenty stredných terás so sprašovým krytom (riss),
- fluvialne sedimenty vysokých terás so sprašovým až hlinitým krytom (starý pleistocén),
- sprašové hliny polygénneho pôvodu až spraše.

Z hydrogeologického hľadiska podklad riešeného územia vo väčšej časti tvoria kvartérne piesky a štrky nivných území – priepustnosť zvodnených vrstiev je pórová – veľmi dobrá až dobrá. V západnej časti k.ú. obce hydrogeologického podklad tvoria kvartérne piesky a štrky význačnejších terás a náplavových kužeľov (priepustnosť pórová – dobrá). Okrem týchto dvoch typov v najzápadnejšej časti riešeného územia sa nachádzajú neogénne súvrstvia ílov, slieňov a pieskov (mladší neogén) prekryté sprašou (priepustnosť pórová – dobrá až slabá, artézske vody). V najvýchodnejšej časti k.ú. obce sa nachádzajú neogénne súvrstvia ílov, slieňov, pieskov a pieskovcov (starší neogén) - priepustnosť pórová a puklinová – slabá.

Základný typ reliéfu: reliéf rovín a nív. Na základe exogénnych procesov celé územie obce je akumulácnym reliéfom. V k.ú. obce sa nachádzajú **tri typy reliéfu**:

- akumuláčný reliéf – proluvialny reliéf – proluvialna zvlnená rovina (reliéf s nepatrným uplatnením litológie)
- akumuláčno-erózný reliéf – fluvialno-eolický reliéf – fluvialno-eolická zvlnená rovina (reliéf so slabým uplatnením litológie)

- akumuláčno-erózný reliéf – prolúviálno-eolický reliéf – prolúfluviálno-eolická pahorkatina (reliéf so slabým uplatnením litológie).

Z hľadiska **seizmických pomerov** sa územie obce zaraďuje medzi aktívne oblasti v rámci Slovenska (zemetrasenia v riešenom území dosahujú intenzitu 6 až 90 MSK).

Klimatické podmienky územia

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10°C a viac za jeden rok je 3000-3200.

Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je 9,9 °C. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty -2,1 °C. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou 20,5 °C.

Záujmové územie nie je len našou najteplejšou oblasťou, ale patrí aj medzi najsuchšie oblasti Slovenska (oblasť je chránená pred západnými vetrami predhorím Álp a Malými Karpatmi), priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm. Najviac zrážok padne v mesiacoch máj, jún a júl – priemerne za mesiac 59,3 mm zrážok.

Časť zrážok v zimnom období padne u nás vo forme snehu, z ktorého sa pri teplotách pod nulou utvorí pokrývka dlhšieho alebo kratšieho trvania podľa priebehu počasia. Výskyt snehu a trvanie snehovej pokrývky na danom území sú z roka na rok veľmi premenlivé v závislosti od rázu zimy. Priemerný dátum prvého dňa so snehovou pokrývkou pripadá na začiatok decembra. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou za rok je 35,0, pričom najviac dní pripadá na mesiace január a február.

Z hľadiska veterných pomerov obec leží v jednej z najveternejších oblastí Slovenska. Najväčšie rýchlosti vetra a aj najviac veterných dní sa vyskytuje v zimnom a jarnom období. V chladnom polroku (od októbra do marca) priemerná rýchlosť vetra je 3,1 m/s, kým v teplom polroku (apríl až september) je 2,8 m/s. Prevládajúci smer vetra je SZ (24,5%), výskyt ostatných vetrov je nasledovný: S (17,7%), JV (16,3%), Z (8,5%), V (8,5%), J (6,1%), SV (6%), JZ (4,3%).

Pedologické podmienky územia

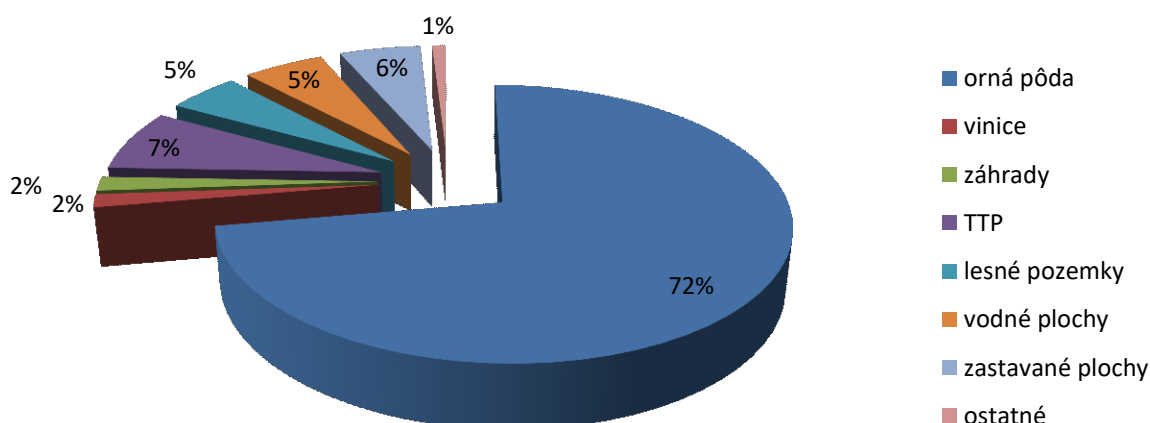
Obec má nivné, lužné, močiarné, černoziemné a hnedozemné pôdy. V k. ú. obce prevládajú hlinité pôdne druhy. Pôdy sú bez skeletu až slabo skeletnaté. Potenciálna erózia pôdy je slabá (mierna). Hlavné **pôdne typy** v k. ú. obce sú:

- černoze na sprašiach, lokálne černoze erodované,
- nivné pôdy, sprievodné nivné pôdy glejové na nekarbonátových nivných sedimentoch,
- hnedozeme, miestami erodované hnedozeme na sprašiach.

Bonita poľnohospodárskych pôd je vysoká – pôdy sú veľmi produkčné

Graf č. 3

Štruktúra pozemkov v obci Bíňa

Vo všeobecnosti pôdu členíme na poľnohospodársku (1951,91 ha) a nepoľnohospodársku (398,15 ha). V Bíni z celkovej výmery 2350,06 ha prevyšuje podiel **poľnohospodárskej pôdy**, v zložení ornej pôdy (1698,98 ha), viníc (37,09 ha), záhrad (40,12 ha) a trvalých trávnatých porastov (175,73 ha). Z tejto štruktúry chýbajú ovocné sady, ktoré tu nie sú zastúpené dlhé desaťročia.

Z **nepoľnohospodárskej pôdy** lesy predstavujú 115,57 ha, vodné plochy 129,58 ha, zastavané plochy a nádvorcia 130,69 ha a ostatné pozemky 22,31 ha. Údaje boli zachytené z roku 2022.

Štruktúra pozemkov sa dlhé roky v obci takmer nemení. V roku 1996 bola táto v podobnom zložení ako v súčasnosti. Celková výmera bola rovnaká ako v roku 2022, poľnohospodárska pôda bola 1956,58 ha a nepoľnohospodárska 393,48 ha.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Z hľadiska fyto geografického členenia riešené územie patrí do oblasti panónskej flóry (Pannonicum), obvodu eupanónskej xerotermej flóry (Eupannonicum), okresu Podunajská nížina.

Poznanie prirodzenej potenciálnej vegetácie územia je dôležité najmä z hľadiska rekonštrukcie, obnovy a ďalšieho prirodzeného vývoja vegetácie (lesnej aj nelesnej) s cieľom jej priblíženia sa či úplného prinavrátenia do prirodzeného stavu, aby sa tak zabezpečila ekologická stabilita územia.

Vplyvom intenzívneho hospodárenia pôvodná vegetačná pokrývka bola vo väčšej časti odstránená (zachovali sa zvyšky lesov a lesíkov, ktoré umožňujú vytvoriť obraz o ich prirodzenom alebo jemu blízkom zložení - ochrana týchto lesov je veľmi dôležitá, lebo spôsobujú ako ekostabilizačný faktor), na miestach prirodzených kultúr sa nachádzajú najúrodnejšie poľnohospodárske pôdy Slovenska.

Dnešné rozšírenie a zloženie fauny je výsledkom dlhodobého vývinu.

Z hľadiska živočíšnej regionalizácie Slovenska územie obce patrí do Panónskej oblasti, v rámci ktorej do juhoslovenského obvodu pahorkatinového dunajského okrsku.

Na území obce sa z poľovnej (srstnatej i pernatej) zveri vo voľnej prírode nachádzajú všetky významné druhy (srnec, diviak, bažant, jarabica a zajac).

Nerastné suroviny

Za nerasty sa podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) považujú tuhé, kvapalné a plynne časti zemskej kôry. Ložiskom nerastov je prírodné nahromadenie nerastov. V riešenom území sa nevyskytujú významné zásoby nerastných surovín.

Hydrologické pomery

Cez riešené územie preteká rieka **Hron**, t.j. katastrálne územie obce Bíňa patrí do povodia rieky Hron. Rieka je druhá najdlhšia slovenská rieka, meria 298 kilometrov, preteká iba územím Slovenska a v malej obci Kamenica nad Hronom sa vlieva do Dunaja. Zaujímavosťou sú dlhodobé prietoky Hrona v jednotlivých mestách, ktorými preteká. V obci Bíňa dosahuje 56 m²/s. Pod Slovenskou bránou až k obci Bíňa sú riečne terasy vyvinuté len na pravom brehu.

Kvalita vody Hrona na dolnom toku, južne od Želiezoviec po ústie: 1. trieda. Hron je riekou stredohorskej oblasti, podľa režimu odtoku patrí k stredoeurópskemu (oderskému) typu riek. Má snehovodažďový režim odtoku, najvyššie priemerné mesačné prietoky dosahuje v mesiaci apríl, najnižšie v mesiacoch január a február. Hodnota špecifického odtoku dosahuje hodnotu 12,95 l/s/1 km², pomer medzi najvyšším a najnižším ročným prietokom je 1:138. Cez riešené územie preteká aj viac odvodňovacích kanálov. Medzi nimi najvýznamnejší je Ketský potok (niekedy sa označuje aj ako Kvetnianka), ktorý je pravostranný prítok Hrona, má dĺžku 32 km a je tokom III. rádu. Ketský potok pramení v 10 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bíňa 2015-2020 Hronskej pahorkatine, v časti Bešianska pahorkatina, pod vrchom Bašta (247,1 m n. m.), v nadmorskej výške cca 205 m n. m. V riešenom území sa nachádza aj vodná nádrž (SZ od obce), slúži ako **rybník**.

Prítomnosť rieky spôsobuje časom zvýšenú **povodňovú aktivitu**. V obci Bíňa bol vyhlásený III. stupeň povodňovej aktivity v rokoch 2005, 2009, 2010. Dôvodom boli topenie snehu a dažde. V roku 2005 bolo zaplavené Poľnohospodárske družstvo Bíňa (ošípáreň) a v roku 2009 sa zaplavila poľnohospodárska pôda a časť komunikácií.

Typy podzemných vôd:

- 70% podzemnej vody je doplňovaná z riek a ich prítokov,
- striedavo podzemnými vodami zo susedných území a zo zrážok,
- terasy a sprašové pokryvy.

Chránené územia

Na základe zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa v obci Bíňa nachádzajú dve maloplošné chránené územia: **prírodná rezervácia Bíňanský rybník** a **prírodná pamiatka Bíňanský sprašový profil**.

Sú súčasťou územia **CHKO Dunajské luhy** (najmladšia zo 14 chránených krajinných oblastí na Slovensku), ktorá bola takmer celá zaradená do európskej siete chránených území **NATURA 2000**.

Bíňanský rybník spadá pod *Štátnu ochranu prírody SR*.

V *Zozname osobitne chránených častí prírody SR* je pod evidenčným číslom **1077**, v kategórii **prírodných rezervácií (PR)**,

v kategórii IUCN: **IV**,

s rozlohou chráneného územia **35,1343 ha**,

so **4. stupňom ochrany**.

Vyhlásený bol za prírodnú rezerváciu v roku **2000**.

Organizácia spravujúca územie je **ŠOP SR, Správa CHKO Dunajské luhy**.

PR je vyhlásená z dôvodu zabezpečenia ochrany biotopu vodného vtáctva a významnej lokality na paneurópskej migračnej trase vtákov, a to v rámci **panónskeho bioregiónu**.

Ochranné pásmo s **3. stupňom ochrany** je do vzdialenosti 100 m smerom von od hranice chráneného územia (§17 ods. 7 Zákona o ochrane prírody).

Poloha územia: Kraj Nitriansky; Okres Levice a Nové Zámky; Obce a katastrálne územia obcí Keť, Čata a Bíňa.

Bíňanský sprašový profil spadá pod *Štátnu ochranu prírody SR*.

V *Zozname osobitne chránených častí prírody SR* je pod evidenčným číslom **11**,

v kategórii **prírodných pamiatok (PP)**,

v kategórii IUCN: **III**,

s rozlohou chráneného územia **0,36 ha**,

so **4. stupňom ochrany**.

Vyhlásený bol za prírodnú pamiatku v roku **1984**.

Organizácia spravujúca územie je **ŠOP SR, Správa CHKO Dunajské luhy**.

PP je vyhlásená na ochranu sprašového profilu na brehu Hrona, 5-10 m vysokého, ako vzácného javu v rámci povodia tejto rieky na vedeckovýskumné, náučné a kultúrno- výchovné ciele, a to v rámci **panónskeho bioregiónu**.

Ochranné pásmo s **3. stupňom ochrany** je do vzdialenosti 60 m smerom von od hranice chráneného územia (§17 ods. 8 Zákona o ochrane prírody).

Poloha územia: Kraj Nitriansky; Okres Nové Zámky; Obec a katastrálne územie obce Bíňa.

A.5.2 Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Riešenie problematiky komunálneho odpadu a nový prístup k odpadom má vplyv na zlepšenie stavu životného prostredia a rast životnej úrovne obyvateľstva.

Obec Bíňa upravila nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi Všeobecne záväzným nariadením č. 03/2020 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území obce Bíňa. Koncom tohto roka, 2023, však plánuje meniť VZN podľa aktuálnych noriem a predpisov zákona.

V obci sú zabezpečené komplexné profesionálne služby v odpadovom hospodárstve. Na území obce sa určuje intervalový **zber zmesového komunálneho** odpadu a to raz týždenne počas celého roka podľa harmonogramu vývozu. **Triedený zber** pre občanom sa uskutočňuje celoročne na Zbernom dvore obce Bíňa, ako aj formou mobilného zberu vo vreciach podľa harmonogramu zberu. Obec určuje pre zber zmesového komunálneho odpadu 120 L zberné nádoby pre rodinný dom s max. 3 poplatníkmi. Na odvoz dvoch zberných nádob má nárok rodinný dom s počtom poplatníkov 4 a viac.

V obci existuje **zberný dvor** od roku 2014. Je umiestnený v oplotenom areáli obce Bíňa. Je prevádzkovaný obcou Bíňa. Je zriadený na účely bezplatného legálneho uloženia nižšie uvedených zložiek komunálneho odpadu nepochádzajúceho z podnikateľskej činnosti. Je určený len pre obyvateľov - poplatníkov obce Bíňa. Odvoz odpadov zo zberného dvora zabezpečuje spoločnosť, ktorá má na tento účel uzavretú zmluvu s obcou. Odvoz sa uskutočňuje v intervale podľa potreby. Vjazd a vstup do zberného dvora je povolený len počas prevádzkových hodín.

Na zbernom dvore môžu obyvatelia obce odovzdávať:

- papier,
- sklo,
- plasty,
- kovové obaly,
- objemný odpad,
- elektroodpad z domácností,
- jedlé oleje a tuky z domácností,
- biologicky rozložiteľného kuchynský odpad okrem toho, ktorého pôvodcom je fyzická osoba – podnikateľ a právnická osoba, ktorá prevádzkuje zariadenie spoločného stravovania.

Na zberný dvor **nie je povolený** vývoz:

- zmesového komunálneho odpadu,
- pneumatík,
- odpadu s obsahom škodlivín (odpadové motorové a mazacie oleje, farbivá, chemikálie a iné nebezpečné odpady).

Množstvo odpadu v tonách

tabuľka č. 15

Odpad	Rok		
	2020	2021	2022
<i>Papier</i>	2,57	8,58	16,04
<i>Sklo</i>	10,36	10,12	6,88
<i>Plasty</i>	6,45	9,75	6,51
<i>Kovové obaly</i>	0	35,99	108,473
<i>Objemný odpad</i>	3,06	0	14,45
<i>Batérie, akumulátory</i>	0	0	0,023
<i>Elektroodpad</i>	0	1,52	2,35
<i>Drevo</i>	0	135,81	0
<i>Textil</i>	0	0,5	0,64
<i>BRO</i>	0,485	105,73	118,196
Vytriedený odpad spolu	22,925	308,00	273,562
<i>Zmesový KO</i>	327,56	302,40	268,15
KO spolu	350,485	610,40	541,712

Zdroj: OcÚ Bíňa

Obec má ucelený spôsob nakladania s odpadom. Do budúcnosti sa odporúča ponímať v spracovaní tejto tematiky do dokumentu *Program odpadového hospodárstva*.

Firma **NATUR-PACK, a.s.** zabezpečuje na základe zmluvy s obcou financovanie triedeného zberu zložiek komunálneho odpadu a spolu s obcou informujú občanov o systéme triedenia.

A.6 Inštitucionálno-organizačná analýza

Obec je v zmysle Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení (v znení neskorších predpisov), samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Obec pri výkone samosprávy plní viaceré dôležité úlohy ktoré jej ukladá zákon (§ 4, ods. 3 zákona, písm. a) až s)).

Starosta je štatutárnym orgánom v majetkovoprávných vzťahoch obce a v pracovnoprávných vzťahoch zamestnancov obce, v administratívno-právných vzťahoch je správnym orgánom. Je predstaviteľom a najvyšším výkonným orgánom obce. Funkcia starostu je verejná funkcia.

Starostu zastupuje **zástupca starostu** v rozsahu určenom starostom v písomnom poverení.

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce na štyri roky. Obec Bíňa má sedem poslancov. Zasadnutia sa uskutočňujú zvyčajne raz za tri mesiace. V prípade potreby sa zvoláva aj mimoriadne zasadnutie.

Obecný úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom. V obci Bíňa na obecnom úrade pracujú štyri administratívne pracovné sily. Činnosti vykonávajú na referáte prvého kontaktu,

na referáte účtovníctva a miezd, referáte matriky a referáte kultúry. Okrem administratívneho nasadenia pod obecný úrad spadá výkon údržby, upratovania, správa cintorína a prevádzka zberného dvora.

Obec je zriaďovateľom jednej materskej školy, ktorú vedie riaditeľka a zamestnáva troch pedagogických zamestnancov, vedúcu školskej jedálne, kuchárku a upratovačku.

Hlavného kontrolóra volí a odvoláva obecné zastupiteľstvo podľa zákona č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Obecné zastupiteľstvo zriadilo nasledovné **stále komisie**:

1. *Komisia pre ochranu verejného záujmu pri výkone verejných funkcií,*
2. *Komisia verejného poriadku a životného prostredia,*
3. *Komisia pre školstvo, kultúru, mládež, seniorov a šport,*
4. *Komisia finančná, rozpočtová, legislatívna a správy majetku obce.*

Štatút o zložení a úlohách komisií Obecného zastupiteľstva v obci Bíňa bol schválený v rámci Internej smernice obce Bíňa č. 01/2023.

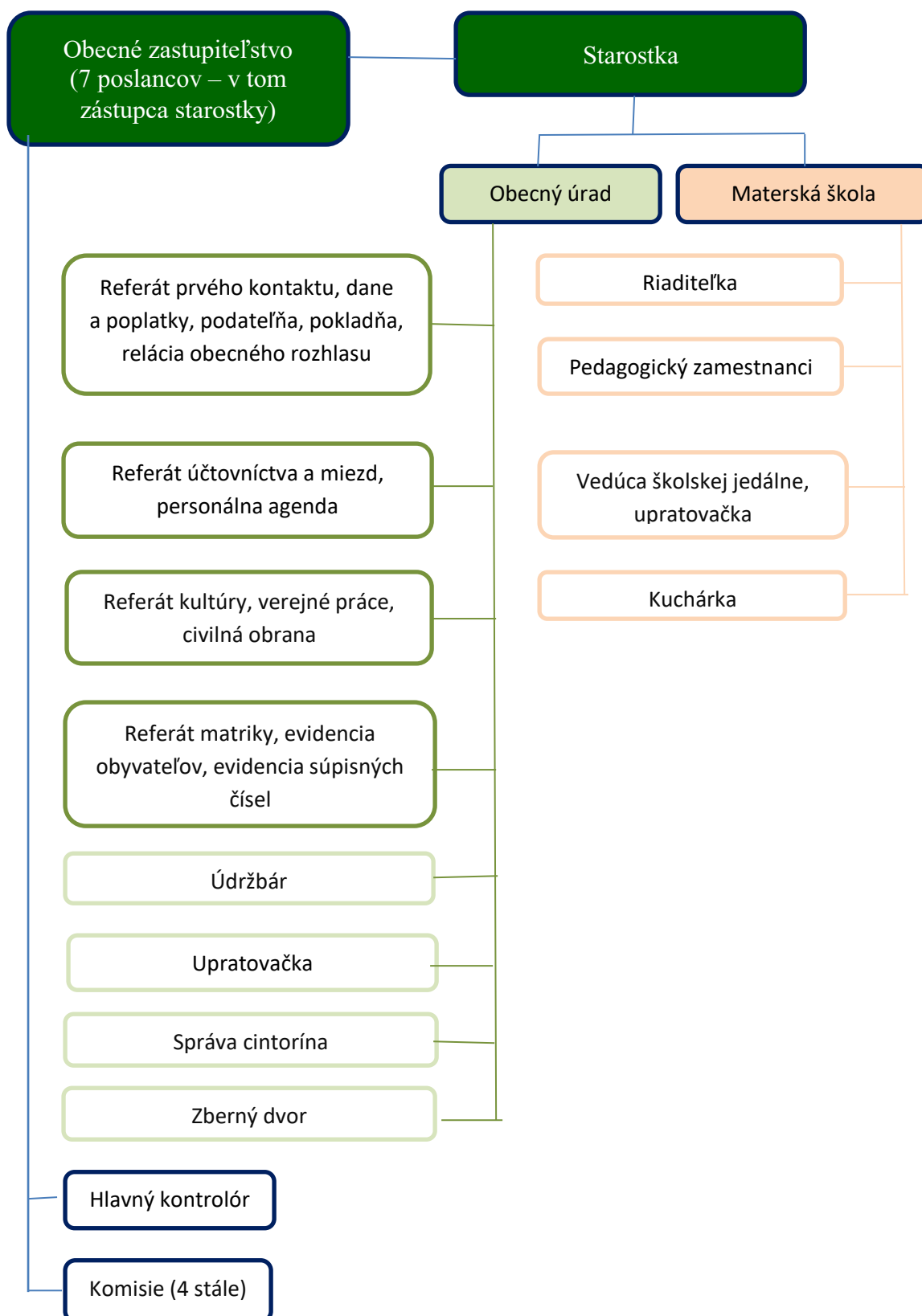
V obci pôsobia aj subjekty z tretieho sektora. Ide o kluby a súbor na úrovni športu, kultúry, skupiny dôchodcov a poľovnícke združenie Spolu s nimi sa aj vedenie a ostatní zástupcovia obce priebežne spolupodieľajú na spoločných aktivitách.

Na účely výkonu niektorých svojich práv a kompetencií sa obec môže i účelovo združovať s inými subjektmi i obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu.

Obec Bíňa využíva služby **Spoločnej úradovne stavebnej agendy a životného prostredia** sídliacej v Štúrove pre potreby konaní v oblasti stavebníctva.

Organizačná štruktúra obce a obecného úradu Bíňa

Schéma č. 1

Obec je členom v niekoľkých ďalších právnych subjektoch, ako napr. *Združenie miest a obcí Slovenska*, *Združenie obcí – Južný región*, *Dvory a okolie – združenie obcí a Miestna akčná skupina Dvory a okolie* (LEADER).

Združenie miest a obcí Slovenska tvoria i regionálne ZMOS, ako napr. *Regionálne združenie miest a obcí novozámockej, štúrovskej a šurianskej oblasti*, ktorého členom je i obec Bíňa. Cieľom Združenia je nadviazať na úzke vzťahy oblastí a jednotlivých obcí v tomto regióne. Zabezpečiť spoluprácu a súčinnosť pri riešení otázok rozvoja jednotlivých oblastí ako i celého regiónu. Vzniklo 20.11.2012 a sídlo má v Nových Zámkoch.

Združenie obcí – Južný región je záujmovým združením právnických osôb, ktoré vzniklo dňa 10.12.2003. Jeho sídlo je v Štúrove. Združenie má 24 členov (23 obcí a mesto Štúrovo): Bajtava, Belá, Bíňa, Bruty, Gbelce, Chľaba, Kamenica nad Hronom, Kamenín, Kamenný Most, Leľa, Ľubá, Malá nad Hronom, Malé Kosihy, Mužla, Nána, Nová Vieska, Obid, Pavlová, Salka, Sikenička, Šarkan, Štúrovo, Svodín. Sídlom združenia je Štúrovo. Cieľom združenia je spoločné riešenie regionálnych problémov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Dvory a okolie – združenie obcí je záujmové združenie mikroregiónu a je otvoreným, dobrovoľným, nezávislým, nepochitickým združením obcí, založeným v súlade s ust. § 20b a nasl. zák. číslo 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Združenie vzniklo 6.3.2003 združením obcí Dvory nad Žitavou, Rúbaň, Dubník, Pribeta a Svätý Peter.. Obec Bíňa je jeho členom od roku 2010. Sídlom sa nachádza v najväčšej z obcí, a to v Dvoroch nad Žitavou.

Miestna akčná skupina Dvory a okolie ako občianske združenie je mimovládne, nepolitické, nezávislé združenie fyzických a právnických osôb, ktoré zabezpečuje svoju činnosť napĺňaním cieľov a predmetu v celistvom území tvorenom katastrálnymi územiami obcí: Bíňa, Bešeňov, Branovo, Bruty, Dubník, Dvory nad Žitavou, Gbelce, Jasová, Nová Vieska, Pribeta, Rúbaň, Šarkan, Semerovo, Strekov a Svodín. Ide o dobrovoľné partnerstvo verejnej správy, podnikateľských subjektov, neziskových organizácií a občanov pôsobiach alebo sídliacich na danom území s cieľom zostaviť, realizovať, implementovať, riadiť, monitorovať a hodnotiť stratégiu rozvoja územia. Združenie vzniklo registráciou na MV SR dňa 20.7.2012 a sídli v Dvoroch nad Žitavou. MAS je výsledkom iniciatívy LEADER.

Akronym LEADER znamená Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale („Spájanie aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka.“). Je to jedna zo štyroch iniciatív Európskej únie, ktorý sa od roku 1991 uplatňuje vo viacerých štátoch EÚ.

Cieľom prístupu LEADER je podporovať obyvateľov vidieckych oblastí, aby na základe vzájomnej spolupráce na báze partnerstva prekonali problémy, ktorým vidiecke oblasti čelia, aby sa zamysleli nad dlhodobým potenciálom svojich oblastí a implementovali spoločne vytvorené integrované, vysoko kvalitné a originálne stratégie trvalo udržateľného rozvoja svojho územia.

A.7 Identifikácia výziev, limitov a problémov

Výzvy a potenciály	Socioekonomické	- zvýšenie vedomia a záujmu miestneho obyvateľstva o veci verejné, - hľadať a nachádzať možnosti a prostriedky podpory na realizáciu cieľov a zámerov obce (financie, odborná sila, poradenstvo a i.), - zlepšovať a udržať kvalitné životné podmienky pre obyvateľov obce bez rozdielu, - zabezpečiť základné životné potreby na úrovni bývania a znížiť odliv obyvateľstva,
	Územno-technické	- modernizácia, rekonštrukcia a obnova občianskej a technickej vybavenosti obce, - príprava dokumentov projektových i strategických na ciele vymedzenie potrieb, - prepojenie miestnej infraštruktúry s okolím a sprístupnenie širšieho spektra služieb a zariadení, - vytvoriť priestor pre miestnu priemyselnú zónu,
	Prírodno-enviromentálne	- zdolávanie prírodných živlov (povodne, záplavy a i.) z titulu blízkosti rieky Hron, - zavedenie protizáplavových opatrení, - zachovanie prírodného rázu PP a PR nachádzajúcich sa v katastri obce, - využitie kompetencií na úrovni odpadového hospodárstva: - o osвета a výchova obyvateľstva s nakladaním odpadov – triedenie a zhodnocovanie BRO - o poskytovanie priestorov, služieb a spolupráce v rámci zberného dvora a plánovaného kompostoviska - priebežná starostlivosť a zveľaďovanie verejnej zelene a parkov,
	Kultúrne	- zachovanie a ochrana kultúrnych pamiatok i národného významu a medzinárodného záujmu, - zachovanie a pestovanie kultúrnych tradícií a zvyklostí typických pre obec a jej blízke okolie, ich vštepovanie mladej generácii, - šírenie kultúry spoločnou činnosťou na úrovni vyšších celkov (mikroregión, kraj, medzinárodná úroveň a i.)
	Inštitucionálno-organizačné	- priebežná komunikácia, monitoring činností a spolupráca zástupcov obecného úradu, obecného zastupiteľstva, miestnych organizácií a subjektov v rámci združení a partnerstiev, - postupné zvyšovanie odbornej kvalifikácie zamestnancov OcÚ a záujemcov v rôznych oblastiach, - vyhľadávanie a vytváranie nových vzťahov s externými odborníkmi slúžiacich pre podporu

Limity a problémy		a napredovanie v rozvoji obce podľa potrieb, záujmov a možností,
	Socioekonomické	- rôznorodosť obyvateľstva a rôznorodý ich záujem a potreby, - nedostatok sociálnych a zdravotných služieb, - potreba zabezpečiť základné potreby na úrovni bývania, - zvýšená energetická a finančná náročnosť pre poskytovanie a prevádzku služieb a zabezpečenie miestnej infraštruktúry, - podnikateľské prostredie by mohlo poslúžiť pri zabezpečení služieb v sezónach vyššieho turistického z verejného záujmu a návštevnosti – cestovný ruch, - údržba, prevádzka a obnova pietnych miest, - neovplyvniteľné politické situácie na národnej i medzinárodnej úrovni vplývajúce na chod verejnej správy a obyvateľstvo (pandemická situácia, inflácia, energetická náročnosť a i.)
	Územno-technické	- užívaním komunikácií dochádza k narušeniu povrchu vozovky, chodníkov, - verejné budovy si žiadajú rekonštrukciu a modernizáciu – zvýšiť energetickú účinnosť znížením energetickej náročnosti využitím i alternatívnych spôsobov, - pre zabezpečenie pravidelného monitoringu a ochrany je žiaduce zaviesť kamerový systém, - pre lepšiu orientáciu v obci pre návštevníkov sa žiada osadiť informačné tabule, - žiaduca priemyselná zóna pre využitie potenciálu a vytvorenie pracovného zázemia,
	Prírodno-enviromentálne	- prítomnosť rieky Hron vytvára v nepriaznivom počasí a v sezónach záplavové stavy ohrozujúce životy ľudí, - potreba pravidelného udržiavania koryta rieky, - existencia čiernych skládok napriek prevádzky zberného dvora a triedeného zberu, - energetická a finančná náročnosť údržby verejnej zelene, - potreba riešenia BRO (plánuje sa obecné kompostovisko), - chýbajúce sociálne miesta popri cyklotrase,
	Kultúrne	- potreba navýšenia finančných zdrojov pre uchovanie a zatraktívnenie zaujímavostí v obci, a to organizovaním akcií a podujatí lákajúcich záujemcov,
	Inštitucionálno-organizačné	- energetická vyčerpanosť a administratívna záťažnosť ľudských zdrojov na úrovni OcÚ pre výkon všetkých kompetencií a potrieb samosprávy, - zvyšujúce sa povinnosti a prechody kompetencií na samosprávy, - limitované finančné zdroje,

	- vysoká náročnosť sústredenia sa na viacero oblastí a riešenie existujúcich a novovzniknutých problémov v nich (medziľudské vzťahy, enviromentálna oblasť, ekonomicko-hospodárska oblasť, školstvo, sociálne veci a i.), - rýchlo sa meniace zákony a legislatívne rámce týkajúce sa samospráv a potreba flexibilných reakcií, - potreba externých ľudských zdrojov pre dosahovanie zámerov obce, resp. sa žiada vysoké finančné krytie na ich služby,

A.8 SWOT analýza

SWOT analýza je nástroj na vyhodnotenie súčasného stavu subjektu a jeho okolia z rôznych hľadísk, a to z hľadiska silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození. Vyjasňujú sa ňou možné cieľovo-orientované alternatívy budúceho vývoja, možnosti na ich využitie, prípadne ich riešenie. Celkovým výsledkom by malo byť posúdenie vnútorných predpokladov subjektu k uskutočneniu jeho zámerov a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované okolím - vonkajším prostredím.

Silné stránky	Slabé stránky
Hospodárska oblasť	
➤ obec plynofikovaná, ➤ prístupný verejný vodovod, ➤ dobré pokrytie obce GSM signálom, ➤ dostupnosť širokopásmového internetu, ➤ dostupnosť železničnej dopravy, ➤ kvalitný stav verejného osvetlenia - zrekonštruovaný systém verejného osvetlenia, ➤ existencia cyklotrasy, ➤ dostupnosť sídla okresu, vyhovujúca cestná prepojenosť, ➤ využitie geografickej polohy na cezhraničnú spoluprácu a pre vzájomný sociálno-ekonomický rozvoj, ➤ atraktivnosť obce z hľadiska bytovej výstavby, príjemné vidiecke prostredie, ➤ skúsenosti obce s rozvojovými aktivitami a projektmi, ➤ existencia MŠ, síce len s VJM,	➤ zastaralá a opotrebovaná technická infraštruktúra – komunikácie, verejné budovy, ➤ chýbajúca kanalizácia, ČOV v obci, ➤ slabá kúpna sila obyvateľstva, ➤ potreba zavedenia bezpečnosti kamerovým systémom, ➤ potreba informačných tabúl na usmernenie návštevníkov, ➤ na trati cyklotrasy by bolo vhodné osadiť sociálne miesta, ➤ limitované finančné zdroje, ➤ navýšené spolufinancovanie projektov z EU fondov z 5 % na 8 % - až neschopnosť pokrytia, ➤ nízka kapacita ľudských zdrojov na úrovni samosprávy, ➤ energetická náročnosť fungovania samospráv, ➤ potreba externých odborníkov,
Sociálna oblasť	
➤ obec známa národnými kultúrnymi pamiatkami, prírodnou rezerváciou a prírodnou pamiatkou, ➤ pútavé a zaujímavé archeologické náleziská, ➤ bohatá kultúrna tradícia – „kurtaszoknya“, dve budovy kultúrneho významu,	➤ rastúci index starnutia a postupný pokles počtu obyvateľov ➤ dochádzka za prácou mimo obec, územie okresu a štátu, ➤ prítomnosť segregovanej komunity,

➤ členstvo a aktívna činnosť obce v združeniach a partnerstvách, ➤ spoločenské, kultúrne a športové podujatia v obci počas celého roku, aktívna činnosť miestnych spolkov,	➤ nedostačujúca sociálna starostlivosť a služby, ➤ dochádzka za zdravotnými službami,
Enviromentálna oblasť	
➤ prítomnosť rieky Hron, ➤ prírodná pamiatka, prírodná rezervácia, ➤ udržiavané životné prostredie, ➤ úrodná poľnohospodárska pôda, ➤ existencia zberného dvora, ➤ pekné a pútavé okolie obce vhodné pre rozvoj rekreácie, turizmu, podpory podnikateľského prostredia,	➤ málo funkčné protizáplavové opatrenia, ➤ prítomnosť čiernych skládok, ➤ neexistuje prehľadný Program odpadového hospodárstva,
Príležitosti	Ohrozenia
Hospodárska oblasť	
➤ prítomnosť cyklotrasy predurčuje potreby podnikateľských služieb (stravovanie a i.), ➤ členstvom v iných právnych subjektoch je vyšší potenciál pre podporu a získanie prostriedkov na rozvoj, ➤ využitie externej odbornej sily pre realizáciu projektov a zámerov, ➤ predpoklady na získanie prostriedkov z externých zdrojov, ➤ vybudovanie verejnej kanalizácie a spoločnej čistiarne odpadových vôd v obci Kamenín	➤ neovplyvniteľné politické diania s dopadom na samosprávy, ich činnosť, ➤ energetická náročnosť pre udržanie kvalitného a stabilného chodu samosprávy, ➤ znižujúca sa kúpyschopnosť obyvateľstva, ➤ rýchlo sa meniace zákony a legislatívne rámce a slabé flexibilné reakcie, ➤ prehľbenie nedostatkov obecnej technickej infraštruktúry,
Sociálna oblasť	
➤ povzbudzovanie záujmu obyvateľov o veci verejné, ➤ prítomnosť národných kultúrnych pamiatok a prírodných daností, ➤ zmysel pre spoločenský život u vybranej skupiny obyvateľstva s možnosťou aktivizovania sa prostredníctvom neformálnych skupín, ➤ výnimočná kultúrna tradícia, ➤ využitie obecných objektov a obecných priestranstiev, ➤ spracovaný Komunitný plán sociálnych služieb obce na obdobie 2021-2030 ➤ rozvoj celoživotného učenia ako záruky rozvoja adaptability pracovnej sily, ➤ zvýšenie starostlivosti o starých obyvateľov obce,	➤ postupne „starnúca“ obec, ➤ apatia nezamestnaných - pasívne zotrvávanie v sociálnej sieti, ➤ rast marginalizácie, ➤ dochádzka za zdravotnými službami do okolitých miest, ➤ cestovanie za vzdelaním do okolitých ZŠ a vzdelávacích zariadení, ➤ neposkytnutá opatrovateľská starostlivosť najviac odkázaným, ➤ nedostatočná bezpečnosť na verejných priestranstvách,
Enviromentálna oblasť	
➤ prítomnosť rieky Hron, ➤ dobrý vzťah k životnému prostrediu, štepanie vedomia už u detí v MŠ,	➤ neovplyvniteľné prírodné javy ohrozujúce život miestnych ľudí, ➤ časová a technologická náročnosť

➤ potenciál pre vidiecke bývanie, ➤ zachovanie charakteru prírodných biotopov v rámci prírodnej pamiatky a rezervácie,	vybudovania a prevádzky obecného kompostoviska , ➤ nedoriešený BRO,

Vyplývajúc zo SWOT analýzy sa navrhuje **strategický prístup** orientovaný na zabezpečenie prostriedkov na modernizáciu a rekonštrukciu chátrajúcich a opotrebovaných zariadení, komunikácií, budov, t.j. technickej a občianskej infraštruktúry. V obci Bíňa sa nachádzajú národné kultúrne pamiatky a prírodné zaujímavosti so zaujímavou tradíciou a históriou. Tieto sa žiada zachovať pre budúce generácie, sprístupniť odbornej i laickej verejnosti, a to na základe odborného a funkčného dohľadu a spolupráce zodpovedných a kompetentných subjektov. Umiestnenie obce je na dopravnom ťahu, ktorý má všeobecne strategický význam. Vytvára cestu pre miestnych pre dochádzku za prácou, vzdelaním, zdravotnými službami, ako aj cestu pre nadviazanie priemyselných a podnikateľských záujmov v bližšom i širšom okolí obce. Nezabúda sa ani na zohľadnenie prítomnosti prírodných útvarov k tomu, aby tieto zostali neohrozené, boli chránené pred zdevastovaním a škodlivými vplyvmi spôsobených hlavne ľudským zavinením. Žiada sa však aj ohradiť sa proti inak neovplyvniteľným prírodným živlom z titulu blízkosti rieky Hron, t.j. zabezpečiť ochranu pred prívalovými dažďami a primárne prijať opatrenia i následne vybudovať protizáplavové bariéry a konštrukcie.

A.9 Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

Kľúčové disparity:

- Starnúca populácia.
- Veľký počet marginalizovaných Rómov.
- Málo pracovných príležitostí a nízke príjmy obyvateľov.
- Nevyhovujúci technický stav budovy materskej školy a vykurovacieho systému v nej.
- Absencia oddychovej zóny pri systéme valov a priekop.
- Nevyužívanie kultúrneho a prírodného potenciálu obce v oblasti cestovného ruchu pre vytváranie turistických produktov a služieb.
- Nízka úroveň kvality verejnej a občianskej infraštruktúry a služieb.
- Nízka kvalita miestnych komunikácií a chodníkov.
- Zlý technický stav námestia pred hostincom Lenkeyová.
- Absencia bezpečných detských ihrísk.
- Absencia multifunkčného športového ihriska.
- Rôznorodosť ľudských postojov a potreba upevnenia vzťahov v rámci spoločenského života.
- Zlý technický stav domu smútku a systému chodníkov na cintoríne.
- Zlý technický stav budovy „CSEMADOK – Kézművesház“.
- Zlý technický stav viacúčelovej budovy domu služieb.
- Zlé tepelno-technické/izolačné vlastnosti viacerých verejných budov.
- Potreba doplnenia základných a doplnkových služieb CR a vidieckeho turizmu (sociálne miesta napr. popri cyklotrase, informačné tabule a i.).

- Absencia verejnej kanalizácie.

Hlavné faktory rozvoja:

- Využitie výhodných polohových a prírodných daností obce.
- Bohatý prírodný, kultúrny a historický potenciál pre rozvoj podnikateľského života.
- Skvalitnenie životného prostredia – rozšírenie a revitalizácia verejnej zelene.
- Zachovanie kultúrno-historického dedičstva.
- Vybudovanie oddychových zón a športových zón.
- Zvýšenie dostupnosti sociálnych služieb zriadením denného stacionára, alebo zabezpečením opatrovateľských služieb pre dôchodcov.
- Vytvorenie podmienok pre poskytovanie kvalitnejších verejných služieb.
- Rozvoj a vzdelávanie ľudských zdrojov a udržiavanie harmonického spoločenského života.
- Využitie prostriedkov na úrovni fondov EÚ, národné zdroje na podporu všestranného rozvoja obce.
- Trendy v cestovnom ruchu – zvýšený záujem o vidiecku turistiku, cykloturistiku a agroturistiku, aktívny cestovný ruch, krátkodobé pobyty.
- Využívanie obnoviteľných zdrojov energie (napr. na vykurovanie verejných budov).
- Využitie zdrojov z národných a medzinárodných štruktúr na realizáciu investičných i neinvestičných projektov.

B. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

Podstata strategického dokumentu spočíva v určení stratégie rozvoja daného územia či subjektu spolu so stanovením opatrení, priorít a konkrétnych cieľov. Zohľadňuje očakávaný vývoj a pokrok premietnuté do každodenného života obyvateľov. Stratégia je spôsob, ako sa zo súčasného stavu dopracovať k želanému stavu zhmotnenému vo vízii.

Ako sa uvádza v dokumente „*Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030*“ „regionálny rozvoj nie je možný bez nadrezortného prístupu. Preto samosprávy pripravujú integrované územné stratégie, ktoré majú tiež prispieť k naplneniu cieľov *Agendy 2030*. Toto bude zabezpečené v danom území predovšetkým prostredníctvom prepojenia procesov regionálneho plánovania s procesmi programovania EÚ, konkrétne v rámci prípravy Programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, a to aj pre strategicko-plánovacie regióny a územia udržateľného mestského rozvoja. Zároveň na národnej úrovni dôjde k sektorálnej a územnej koordinácii investícií za účelom vecného prepojenia investičných priorít integrovaných územných stratégií samosprávnych krajov a rezortov. *Slovensko 2030* je teda nástrojom zmeny a prináša riešenia, ktorých implementácia vyžaduje horizontálne (nadsektorálne) a vertikálne (medzi stupňami verejnej správy) integrované riadenie tak, ako to OECD odporučila Slovensku vo svojom dokumente *Lepšia koordinácia pre lepšie politiky, služby a výsledky*.“

B.1 Vízia rozvoja a hlavný cieľ

Vízia sama o sebe predstavuje obraz o budúcnosti subjektu, t.j. kam sa chce a vie dostať, ako vie docieľiť svoj zámer napredovania a smerovania oproti situácii, v ktorej sa v súčasnosti nachádza.

Vízia na úrovni krajiny sa definuje, že „*Slovensko je krajina úspešných udržateľne sa rozvíjajúcich regiónov, ktorá poskytuje kvalitné a bezpečné prostredie pre zdravý a plnohodnotný život všetkých obyvateľov*.“

Vízia NSK je zas „*Otvorený, kooperujúci a prosperujúci kraj aktívne využívajúci špecifický potenciál pre zabezpečenie kvality života svojich obyvateľov a udržateľný rozvoj regionálnej ekonomiky*.“

Zástupcovia obce Biňa zohľadnili fakty a zámery vyšších celkov a hlavne vychádzali z potrieb miestneho obyvateľstva, resp. miestnych daností a určili za **víziu**:

„Obec je známa svojimi národnými kultúrnymi pamiatkami, prírodnými danosťami i jedinečnou kultúrou a tradíciami, preto je v záujme zástupcov obce zachovať jej kultúrny a prírodný ráz. Dobrá cestná prepojenosť a dopravná dostupnosť umožňuje okrem iného i miestnemu obyvateľstvu prístup a dochádzku za vzdelaním, prácou a ďalšími službami, ktoré v obci absentujú. Modernizáciou a rekonštrukciou technickej i občianskej vybavenosti, ako aj zabezpečením vyššej bezpečnosti a informovanosti ľudí sa vytvorí kvalitnejšie životné zázemie a podmienky s vidieckym charakterom. Spoluprácou miestnych aktérov, obyvateľov a zároveň i členstvom v združeních a partnerstvách sa predpokladá relatívne ľahší prístup k prostriedkom, ktoré umožnia všestranný rozvoj lokálneho územia s dosahom i na širšie úrovne.“

Poznajúc po analýze riešeného územia jeho prednosti a nedostatky, za **hlavné ciele** sa stanovili nasledovné:

- ✓ modernizácia a rekonštrukcia technickej a občianskej infraštruktúry,
- ✓ zachovanie jedinečných tradícií, kultúrnych daností obce, podpora kultúry, športu a sociálneho zabezpečenia,
- ✓ udržanie a napredovanie v spolupráci s existujúcimi partnerstvami,
- ✓ doriešenie odpadového hospodárstva a ochrana životného prostredia s dôrazom na prítomnosť prírodnej pamiatky, prírodnej rezervácie a blízkosti rieky Hron.

B.2 Štruktúra priorít a cieľov

Tak ako už bolo spomenuté, stratégia rozvoja si vyžaduje aj čiastkové priority a ciele. Ich realizáciou sa má naplniť celková vízia a hlavné ciele obce Bíňa. V nasledovnej tabuľke sa podrobne rozpisujú priority, strategické a špecifické ciele, resp. konkrétne projekty, ktoré je v záujme zástupcov obce v nadchádzajúcom programovom období aj uskutočniť podľa možností a príležitostí.

Štruktúra priorít a cieľov

tabuľka č. 16

Priority		
1. Hospodárska oblasť	2. Sociálna oblasť a partnerstvá	3. Enviromentálna oblasť
Strategické ciele a špecifické ciele (projekty)		
1.1 Technická a občianska vybavenosť	2.1 Kultúra a šport	3.1 Odpadové hospodárstvo
1.1.1 Rekonštrukcia budovy materskej školy	2.1.1 Zachovanie tradícií a vytváranie voľnočasových aktivít	3.1.1 Zhodnocovanie biologického odpadu a separovanie
1.1.2 Rekonštrukcia domu smútku, revitalizácia cintorína a vybudovanie urnovej steny, tzv. kolumbária	2.1.2 Výstavba multifunkčného športového areálu s príslušenstvom – Streetfitness	3.1.2 Vybudovanie kanalizácie v obci s čističkou odpadových vôd
1.1.3 Rekonštrukcia kamerového systému pre monitorovanie v obci	2.1.3 Účelové programy pre obyvateľov	3.1.3 Zabezpečiť likvidáciu čiernych skládok v katastrálnom území obce
1.1.4 Fotovoltaika – budova obecného úradu a materskej školy	2.1.4 Vypracovať komplexný informačný bulletin, knihu o historickom vývoji a tradíciách obce pre návštevníkov obce, pre subjekty cestovného ruchu	3.2 Zelená a zdravá príroda
1.1.5 Zabezpečenie kamerového systému v časti obce Bíňa	2.1.5 Rekonštrukcia vonkajšieho javiska na uskutočňovanie	3.2.1 Zveľaďovanie zelene

Kolónia	folklórnych podujatí	
1.1.6 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a budovanie cyklistických ciest	2.1.6 Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok	3.2.2 Rekonštrukcia ochrannej protipovodňovej hrádze pri rieke Hron
1.1.7 Výstavba nájomných bytov v obci	2.2 Spolupráca na úrovni partnerstiev	
1.1.8 Vytvorenie podmienok pre výstavbu priemyselnej zóny v obci - príprava územia a realizácia infraštruktúry	2.2.1 Udržanie členstva v MAS//mikroregióne a v združeníach	
1.1.9 Úprava verejných plôch	2.2.2 Vytváranie spoločných stratégií a projektov na úrovni partnerstiev a ich realizácia	
1.1.10 Rekonštrukcia oplozenia parku	2.3 Sociálne zabezpečenie	
1.1.11 Rekonštrukcia interiérov viacúčelovej budovy a modernizácia kuchyne	2.3.1 Podporiť služby pre marginalizované skupiny občanov	
1.1.12 Nákup prezentačnej, ozvučovacej a osvetľovacej techniky do viacúčelovej budovy	2.3.2 Zabezpečenie stravovania pre dôchodcov	
1.1.13 Vybudovanie vzduchovej techniky do viacúčelovej budovy		
1.1.14 Rekonštrukcia mostov a lávok		
1.1.15 Kompletná rekonštrukcia budovy „CSEMADOK-Kézművesház“		

B.3 Popis strategických a špecifických cieľov

Ciele uvádzané v predchádzajúcej podkapitole boli určené vedením, zástupcami samosprávy a aktérmi obce tak, že zohľadnili reálne potreby miestneho obyvateľstva, poznajúc danosti i nedostatky analyzovaných oblastí lokálneho územia i jeho okolia.

Harmonogram, t.j. **obdobie plánovanej realizácie** špecifických cieľov (projektov), ich potenciálne **finančné krytie** (zdroje a výška) ako aj indikátory/merné ukazovatele sú rozvádzané v prílohe č. 4 v „*Akčnom pláne*“.

Zodpovednosť za implementáciu a monitoring cieľov je na vedení obce, t.j. na starostke a na poslancoch obecného zastupiteľstva. Podľa potreby činnosti s nimi spojené budú alokované zamestnancom obecného úradu, partnerom, miestnym aktérom alebo i externým spolupracovníkom a subjektom (odborníci na projektovú dokumentáciu, odborníci na spracovanie a realizáciu žiadostí o NFP, alebo o dotácie a pod.)

Popis špecifických cieľov (projektov) pre prioritu 1. Hospodársku oblasť

1.1 Technická a občianska vybavenosť	
1.1.1 Rekonštrukcia budovy materskej školy	Rekonštrukcia kuchyne - nákup gastro zariadení, rekonštrukcia sociálnych miestností, tepelná izolácia budovy, oprava strechy, výstavba detského ihriska v areáli MŠ.
1.1.2 Rekonštrukcia domu smútku, revitalizácia cintorína a vybudovanie urnovej steny, tzv. kolumbária	Rekonštrukcia chodníkov, oprava vonkajšej fasády budovy, rekonštrukcia sociálnych miestností, vybudovanie urnovej steny.
1.1.3 Rekonštrukcia kamerového systému pre monitorovanie v obci	Nákup fotopascí pre zabránenie čiernych skládok. Zabezpečenie kamier a príslušenstva v rámci verejných priestorov obce na ochranu obyvateľstva.
1.1.4 Fotovoltaika – budova obecného úradu a materskej školy	Predmetná budova okrem inej rekonštrukcie a zásahov má byť zabezpečená alternatívnym energetickým zdrojom – fotovoltikou. Cieľom je znížiť energetickú náročnosť zhodnotením energetickej využiteľnosti alternatívnej energie.
1.1.5 Zabezpečenie kamerového systému v časti obce Biňa Kolónia	Zabezpečenie kamier a príslušenstva v rámci verejných priestorov obce na ochranu obyvateľstva a hnutelností.
1.1.6 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a budovanie cyklistických ciest	Rekonštrukcia miestnych komunikácií a dopravného značenia, vybudovanie bezpečného systému chodníkov pre chodcov. Obcou prechádza cyklotrasa, avšak pre úplnosť tohto druhu dopravy je v záujme vybudovať cyklocesty s možnosťou zabezpečenia aj prípadných sociálnych státí (miesta pre sociálne potreby).
1.1.7 Výstavba nájomných bytov v obci	V obci sú priestory na výstavbu nájomných bytov, ktoré majú slúžiť záujemcom. Je zámerom i udržať obyvateľstvo v dedine a znížiť-zamedziť ich odliv z obce. Plán je 12 nájomných bytov.
1.1.8 Vytvorenie podmienok pre výstavbu priemyselnej zóny v obci - príprava územia a realizácia	V súčasnom období (2023) prebieha príprava územnoplánovacej dokumentácie obce Biňa a je v zámere obce zosúladiť výstavbu priemyselnej zóny s potrebami

infraštruktúry	a normatívmi v oboch dokumentoch. Ide o nachádzanie vhodného územia. Predpokladá sa v budúcnosti priestory realizovať a využívať subjektmi zo súkromného sektora, resp. podľa záujmu a zabezpečiť okrem iného produktivitu a pracovné miesta.
1.1.9 Úprava verejných plôch	Rekonštrukcia námestia, kde sa nachádza aj Obecné trhovisko. Námestie je vstupnou bránou pre návštevníkov kostola a rotundy. Obecný rozhlas je zastaraný a žiada si modernizáciu, zlepšenie technického výkonu a funkčnosti v rámci obce. Obec navštevuje široká verejnosť vďaka rôznym zaujímavostiam, ktoré sa v nej nachádzajú. Pre lepšiu orientáciu a pre priblíženie charakteru zaujímavostí kultúrneho i prírodného pôvodu je potreba osadenia informačných tabúl. Na verejných priestranstvách je možnosť pre osadenie altánku, ktorý by vytváral miesto pre oddych a prípadný úkryt pred poveternostnými podmienkami. Zabezpečiť detské hračky, zariadenia pre ihrisko, lavičky, smetné nádoby i v časti Kolónia
1.1.10 Rekonštrukcia oplotenia parku	V obci sa nachádza park pre oddych a pobyt v prírode. Kvôli bezpečnosti a zachovanie príjemnej atmosféry parku je tento oplotený. Časom sa žiada jeho úprava, obnova a rekonštrukcia.
1.1.11 Rekonštrukcia interiérov viacúčelovej budovy a modernizácia kuchyne	Rekonštrukcia vykurovacieho systému, rekonštrukcia interiéru, výmena zariadenia kultúrneho domu, modernizácia javiska, vybavenie kuchyne - gastro zariadenie, rekonštrukcia sociálnych miestností.
1.1.12 Nákup prezentačnej, ozvučovacej a osvetľovacej techniky do viacúčelovej budovy	Viacúčelová budova slúži na viacstranné využitie. Okrem externých úprav sa plánuje obnoviť, dovybaviť a modernizovať prezenčnú, ozvučovaciu a osvetľovaciu techniku.
1.1.13 Vybudovanie vzduchovej techniky do viacúčelovej budovy	V týchto priestoroch sa nachádza aj kultúrny dom, kde sa sústreďuje v čase kultúrnych a podobných udalostí väčší počet osôb. Vzhľadom na potrebu klimatizácie v teplejšom počasí, alebo zabezpečenie tepla v chladnejšom období je v pláne vybudovať a doriešiť vzduchovú techniku v predmetnej budove.
1.1.14 Rekonštrukcia mostov a lávok	Zabezpečenie rekonštrukcie a obnovy mostu, ktorý vykazuje technické nedostatky. Rekonštrukcia a obnova lávok.
1.1.15 Kompletná rekonštrukcia budovy „CSEMADOK-Kézművesház“	Výmena zastaraných elektrorozvodov, vybudovanie verejného vodovodu, oprava resp. výmena strechy, oprava vonkajšej fasády, výmena okien a dverí, rekonštrukcia sociálnych miestností.

Popis špecifických cieľov (projektov) pre prioritu 2. *Sociálna oblasť a partnerstvá*

2.1 Kultúra a šport	
2.1.1 Zachovanie tradícií a vytváranie voľnočasových aktivít	Obec každoročne a pravidelne usporadúva rôzne kultúrne a športové akcie, ktorých financovanie výlučne z vlastných zdrojov obce je náročné. Miestne tradície a kultúra si

	zaslúžia byť prezentované pre záujemcov a pre zachovanie vo vedomí i ďalším generáciám. Šport a aktívny relax si žiada tiež podporu a priebežnú motiváciu k výkonu.
2.1.2 Výstavba multifunkčného športového areálu s príslušenstvom - Streetfitness	Vytvorenie bezpečného ihriska výmenou starých detských hračiek a zariadení na nové, vytvorenie oddychovej lokality – lavičky, smetné nádoby. Nákup streetfitness zariadení - pre mládež, dospelých a seniorov. Motivovať sa žiada obyvateľov k obľúbeniu pohybu v otvorenom priestore pre uchovanie zdravia.
2.1.3 Účelové programy pre obyvateľov	Obyvatelia obce sú rôznych vekových skupín. Mladším sa plánuje zabezpečiť viac možností pohybového vyžitia, starším poskytnúť príležitosť napr. na vzdelávanie v oblasti informatiky a digitalizácie. Predmetný zámer sa orientuje na konkrétne účelové pokrytie potrieb a požiadaviek ľudí.
2.1.4 Vypracovať komplexný informačný bulletin, knihu o historickom vývoji a tradíciách obce pre návštevníkov obce, pre subjekty cestovného ruchu	Kultúrne, historické, archeologické i prírodné danosti obce roky nesú odkazy pre budúce generácie. Literárne podchytenie existencie týchto zaujímavostí obce bude veľmi užitočnou hmotnou alternatívou pre získanie základných informácií, ale aj pre mnohých zistenie zaujímavých skutočností.
2.1.5 Rekonštrukcia vonkajšieho javiska na uskutočňovanie folklórnych podujatí	Javisko v exteriéri pod holým nebom je vystavené meniacemu sa počasiu a jeho postupným využívaním sa opotrebuje. Je potreba zabezpečiť jeho rekonštrukciu a zachovať miesto pre ďalšie využitie.
2.1.6 Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok	Kultúrne pamiatky v obci majú históriu z dávneho obdobia, t.j. sú v obci dlhodobo. Pamiatky sú vystavené rôznemu počasiu čo sa prejavuje aj na ich statike a výzore. Niektoré pamiatky majú národný charakter i medzinárodný význam, čo bezpodmienečne inklinuje k uchovaniu pamätihodností v relatívne dobrom stave, starajúc sa tak o dedičstvo od predkov.
2.2 Spolupráca na úrovni partnerstiev	
2.2.1 Udržanie členstva v MAS//mikroregióna a v združeníach	Obec je členom v rôznych inštitúciách, ktoré si však ojedinele žiadajú okrem iného aj finančnú účasť (prevádzka sekretariátu, spoločné projekty a i.).
2.2.2 Vytváranie spoločných stratégií a projektov na úrovni partnerstiev a ich realizácia	Spolupráca s partnermi znamená i realizáciu spoločných zámerov a presadenie spoločných záujmov. Obec Biňa si vyberá podiel na týchto zámeroch. Členstvo prináša príležitosti i na podporu miestneho rozvoja obce.
2.3 Sociálne zabezpečenie	
2.3.1 Podporiť služby pre marginalizované skupiny občanov	V obci žijú rôzne národy, medzi nimi aj rómska menšina. Sústreďujú sa v konkrétnom priestore v rámci obce, len zopár z nich žije v obydli v obci. Chýba im celková infraštruktúra, žiada sa socializácia, hlavne mladej generácie. Uvedená cieľová skupina potrebuje komplexnú podporu.
2.3.2 Zabezpečenie stravovania pre dôchodcov	Starostlivosť o ľudí menej mobilných, bez pomoci blízkej rodiny a známych, ako aj sociálne odkázaných, zároveň ide aj skupinu dôchodcov atd. Je neodkladná záležitosť týkajúca sa povinností a kompetencií zástupcov obce o zabezpečenie tejto starostlivosti.

Popis špecifických cieľov (projektov) pre prioritu 3. *Enviromentálna oblasť*

3.1 Odpadové hospodárstvo	
3.1.1 Zhodnocovanie biologického odpadu a separovanie	V súčasnosti (jar 2023) obec nemá doriešený BRO. Vzhľadom na jeho množstvo a záujem obec pristúpila k činnostiam spojených s výstavbou kompostoviska pre tieto účely.
3.1.2 Celoobecná kanalizácia obce Biňa	Vybudovanie verejnej kanalizačnej siete a napojenie sa na čističku odpadových vôd v Kameníne.
3.1.3 Zabezpečiť likvidáciu čiernych skládok v katastrálnom území obce	V obci sa vytvárajú čierne skládky. Samospráva ich chce riešiť okrem pravidelnej osvetvy a zavedením fotopascí aj rekultiváciou a likvidáciou.
3.2 Zelená a zdravá príroda	
3.2.1 Zveľaďovanie zelene	Park, verejné priestranstvá, okolie verejných budov a verejných priestorov je obklopené zeleňou. Žiada sa priebežná starostlivosť o zelené priestory a časom aj nová výsadba a rekultivácia.
3.2.2 Rekonštrukcia ochrannej protipovodňovej hrádze pri rieke Hron	Katastrom obce prechádza rieka Hron. V čase privalových dažďov a vplyvov počasia dochádza k záplavám niektorých častí obce poškodzujúc pôdy a pozemky ľudí, ohrozujúc niekedy aj ich životy. K zamedzeniu negatívnych vplyvov je cieľom navrhované protizáplavové opatrenia aj realizovať.

Niektoré s vyššie uvedených projektov má obec aj v tzv. „**Zozname projektov zásobníka projektov NSK**“ (ďalej „Zoznam“), ktorý tvorí prílohu **PHRSR NSK do roku 2030**.

Ide o nasledovné projekty:

- projekt 1.1.9 (časť osadenia informačných tabúl) je v Zozname pod č.1872,
- projekty č. 1.1.6 a 1.1.14 sú v Zozname pod č. 1970,
- projekty 1.1.11; 1.1.12 a 1.1.13 sú v Zozname pod č. 2083,
- projekt 2.1.2 je v Zozname pod č. 2119,
- projekt 3.1.2 je v Zozname pod č. 2271.

C. IMPLEMENTAČNÝ PLÁN A PLÁN MONITOROVANIA.

Implementačný plán je rozpracovaný spôsob, postupy a procesy vykazovania plnenia činností pre jednotlivé oblasti definovaním cieľov a krokov, pričom tieto zabezpečujú rýchlejšie, flexibilnejšie a transparentne ich dosahovanie. Pomocou indikátorov je možné vyhodnotiť východiskovú a cieľovú hodnotu projektov.

Spolu s *monitorovacím plánom* sa stanovuje časový harmonogram, mechanizmus monitorovania realizovaných aktivít, možnosti financovania a vyhodnotenie efektívneho využitia zdrojov.

Uvedené plány sa zosumarizovali v tzv. **akčný plán**, ktorý obsahuje špecifické ciele, predpokladaný termín realizácie, zdroje financovania a ukazovatele výstupu.

Za implementáciu, realizáciu i monitorovanie projektov, resp. dosahovanie cieľov je zodpovedné vedenie a zástupcovia obce, t.j. starostka a poslanci OZ. Vyplýva to z veľkosti obce, kedy obec, resp. obecný úrad nemá inú odbornú pracovnú silu, napr. projektového manažéra obce. Do úvahy možno brať spoluprácu s externými odbornými silami v prípade, ak vznikne možnosť na podanie žiadosti na čerpanie zdrojov z externých zdrojov, t.j. v oblasti projektového manažmentu, spracovania žiadostí, implementácii a administratívnom zdokladovaní, monitoringu, žiadosti o NFP, žiadosti o platbu, technickej, projektovej či inej podpornej dokumentácie k projektom investičného charakteru, vecného a finančného hodnotenia a i..

Monitorovanie sa žiada na úrovni celého strategického dokumentu PHRSR obce Bíňa. Predbežne sa určuje termín na hodnotenie a monitoring PHRSR obce Bíňa v závislosti od termínu schválenia tohto dokumentu. Znamená to, že rok od termínu schválenia PHRSR obce sa predpokladá prvé hodnotenie. Nevylučuje sa zmena tohto času, ak si to vyžiada neočakávaný zvrat v napredovaní a dodržaní už existujúcich spomínaných cieľov obce, alebo pri ich doplnení a zmene.

Monitoring vykonávajú orgány, resp. osoby zastupujúce funkcie na úrovni samosprávy – obecného úradu, spoločne a pravidelne, a to **aspoň raz ročne**, aby zistili nakoľko sa darí naplňovať stanovené zámery. V prípade potreby rozhodnú o prijatí opatrení na úpravu, zmenu a doplnenie PHRSR obce Bíňa, v znení jeho najpodstatnejších častí, predurčujúcich rozvoj obce a dodržanie už naplánovaných činností na realizáciu vytýčených cieľov.

Zodpovednosť za jednotlivé priority a ciele berie na seba vedenie samosprávy v zložení starostky obce a poslancov obecného zastupiteľstva.

Obce majú ďalej povinnosť zaslať *Správy o plnení PHRSR* **každoročne do 31. mája** príslušnému **VÚC** v zmysle § 12 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

Akčný plán na roky 2023-2028 tvorí prílohu č. 4.

D. PLÁN VYUŽITIA ZDROJOV A FINANČNÝ PLÁN

Plány vo všeobecnosti znamenajú predurčenie budúcich stavov podľa aktuálne známych možností, potrieb, skúseností a ďalších kapacít na realizáciu konkrétnych zámerov daného subjektu alebo subjektov. V čase reálneho postúpenia vo veci dosahovania zámerov sa však niektoré skutočnosti môžu zmeniť vplyvom zmien rôznych faktorov, od ktorých je samotná realizácia zámeru závislá.

D.1 Majetok a rozpočet obce

Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. *Majetkom* obce sú veci vo vlastníctve obce a majetkové práva obce a slúži na plnenie úloh obce. Základom finančného hospodárenia obce je *rozpočet* obce, ktorý sa zostavuje na obdobie jedného kalendárneho roka. Oblasť majetku a rozpočtu obce upravuje osobitný zákon.

Všeobecným predpisom v oblasti majetkovoprávnej na úseku obcí je *zákon SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov*. Zákon o majetku obcí upravuje pravidlá a postup pri nakladaní s majetkom obce s cieľom zabezpečiť transparentné a hospodárne nakladanie s týmto majetkom a na trhovách princípoch. Ide hlavne o prevod majetku obce do vlastníctva iných subjektov a prenechávanie majetku obce do nájmu. Zákon o majetku obcí upravuje aj pôsobnosť orgánov obce pri nakladaní s majetkom obce.

Stav majetku obce Biňa ku koncu roka 2022 podrobne analyzuje nasledovná tabuľka.

Štruktúra majetku obce k 31.12.2022 v EUR

tabuľka č. 17

Majetok obce	Stav k 31.12. '22 v EUR	Podiel na celkovom majetku v %
<i>Softvér</i>	0	-
<i>Ostatný dlhodobý nehmotný majetok</i>	0	-
<i>Stavby</i>	848 013,16	46,06
<i>Samostatné hnutelné veci a súbor hnuteľných vecí</i>	17 344,04	0,94
<i>Dopravné prostriedky</i>	11 547,43	0,63
<i>Drobný dlhodobý hmotný majetok</i>	0	-
<i>Pozemky</i>	684 447,78	37,18
<i>Umelecké diela a zbierky</i>	4 525,18	0,25
<i>Realizovateľné cenné papiere</i>	275 045,53	14,94
Spolu	1 840 923,12	100,00

Zdroj: OcÚ Biňa

Medzi majetok obce Biňa ku koncu roka 2022 boli evidované a zaradené stavby, hnutelné veci, dopravné prostriedky, pozemky, umelecké diela a zbierky a realizovateľné cenné papiere. Majetok obce bol v celkovej hodnote vyše 1 840 tisíc EUR. Najväčší podiel v ňom mali stavby okolo 46 % a pozemky predstavujú niečo vyše 37 %.

Rozpočet obce v EUR

tabuľka č. 18

Rok	Príjmy	Výdavky	Rozdiel
2020	629.834,00	629.834,00	0
2021	818.516,00	818.516,00	0
2022	622.966,00	622.966,00	0
2023 (plán)	654.964,10	654.964,10	0
2024 (plán)	656.307,00	656.307,00	0
2025 (plán)	672.000,00	672.000,00	0

Zdroj: OcÚ Bíňa

Vykázané príjmy a výdavky v sledovanom období poukázali na vyrovnaný rozpočet, t.j. netvorila sa rezerva a ani záporný hospodársky výsledok. V ďalšom období sa počíta s podobnou situáciou, kedy plánované príjmy by mali byť rovné plánovaným výdavkom.

Zatiaľ najviac finančných prostriedkov bolo použitých v roku 2021. V ostatných rokoch k výrazným zmenám vo výške rozpočtu nie je indikovaný. Navýšiť rozpočet obce môžu úspešne realizované a implementované projekty, ktorých finančný rámec je uvádzaný mimo rozpočtovej tabuľky, a to v rámci *Akčného plánu*, resp. v kapitole *D.2 Finančný plán*.

D.2 Finančný plán

Pre prehľadnejšie a efektívnejšie využitie sa načrtli nasledovné štruktúry pre využitie zdrojov a finančného plánovania na realizáciu cieľov PHRSR

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- financie z národnej úrovne,
- štrukturálne fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.

V súčasnosti je v platnosti na úrovni štátu programovacie obdobie na roky 2021-2027 so smerodajnou dokumentáciou v rámci Programu Slovensko, Plánu obnovy, dotačných systémov orgánov štátnej správy a ďalších strategických dokumentov na úrovni krajov a subjektov regionálneho rozvoja (MAS, LEADER, mikroregióny a i.). Uvedené vedú poslúžiť ako zdroje na pokrytie nákladov spojených s dosahovaním zámerov obce. Dôležité je poznať konkrétne podmienky, ktoré sú dané v týchto strategických dokumentoch, ešte lepšie však vedieť obsah akurátnych výziev. Po ich znalostiach možno zosúladiť s nimi stanovené zábery obce s reálnymi kapacitami a danosťami.

Plánovaný rozpočet na jednotlivé prioritné oblasti v EUR

tabuľka č. 19

Prioritná oblasť	Programové obdobie 2023-2028 Spolu v EUR
<i>Hospodárska oblasť</i>	3 465 000,-
<i>Sociálna oblasť a partnerstvá</i>	243 000,-
<i>Enviromentálna oblasť</i>	6 335 000,-
<i>SPOLU</i>	10 043 000,-

Obec Biňa má stanovené tri prioritné oblasti. Najviac investícií je naplánovaných v Enviromentálnej oblasti a nemalá časť finančných prostriedkov je určených aj pre Hospodársku oblasť. V rámci Sociálnej oblasti a partnerstiev, ako aj Hospodárskej oblasti figurujú údaje v rámci intervenčnej matice i Akčného plánu, ktoré nemajú presné vyčíslenie, ale počíta sa s nákladmi –podľa potreby-, preto tabuľka **Plánovaný rozpočet na jednotlivé prioritné oblasti v EUR** tieto nezahŕňajú.

Viaczdrojové financovanie špecifických cieľov/projektov rozoberá tabuľka MVZ-intervenčná matica. Údaje v nej spomenuté sú plánom, čo znamená, že v čase aktuálnom môžu vykazovať finančné krytia za tie ktoré projekty aj iné hodnoty. Môže sa tak stať kvôli meniacim sa trhovým cenám príslušných položiek, alebo aj kvôli novostanoveným, v súčasnosti nepoznaným podmienkam tej ktorej výzvy. Je možné aj to, že potreba obce sa v rámci niektorej z oblastí zmení kvôli iným dnes neznámym okolnostiam.

Model viacdrojového financovania – intervenčná matica

tabuľka č. 20

Viaczdrojové financovanie							
Projekt	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné a i. zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
1.1.1	450 000,-		427 500,-		22 500,-	450 000,-	
1.1.2	25 000,-		23 750,-		1 250,-	25 000,-	
1.1.3	50 000,-		47 500,-		2 500,-	50 000,-	
1.1.4	350 000,-		335 500,-		17 500,-	350 000,-	
1.1.5	40 000,-			38 000,-	2 000,-	40 000,-	
1.1.6	160 000,-	119 000,-	14 000,-	20 000,-	7 000,-	160 000,-	
1.1.7	1 400 000,-		1 330 000,-		70 000,-	1 400 000,-	
1.1.8	200 000,-	170 000,-	20 000,-		10 000,-	200 000,-	
1.1.9	240 000,-	204 000,-	24 000,-	1 000,-	11 000,-	240 000,-	
1.1.10	25 000,-			2 500,-	1 250,-	3 750,-	21 250,-
1.1.11	350 000,-	397 500,-	35 000,-	10 000,-	7 500,-	350 000,-	
1.1.12	70 000,-	59 500,-	7 000,-	3 000,-	500,-	70 000,-	
1.1.13	20 000,-			19 000,-	1 000,-	20 000,-	
1.1.14	50 000,-	38 250,-	4 500,-	5 000,-	2 250,-	50 000,-	
1.1.15	35 000,-	29 750,-	3 500,-		1 750,-	35 000,-	
2.1.1	50 000,-		5 000,-	5 000,-	5 000,-	15 000,-	35 000,-

2.1.2	80 000,-		66 000,-	10 000,-	4 000,-	80 000,-	
2.1.3	15 000,-		2 500,-	2 000,-	5 000,-	9 500,-	5 500,-
2.1.4	2 000,-		1 800,-		PP	2 000,-	
2.1.5	15 000,-	12 750,-	1 500,-		PP	15 000,-	
2.1.6	45 000,-	38 250,-	4 500,-		2 250,-	45 000,-	
2.2.1	21 000,-				21 000,-	21 000,-	
2.2.2	15 000,-				15 000,-	15 000,-	
2.3.1	PP	PP	PP	PP	PP	PP	
2.3.2	PP		PP	PP	PP	PP	
3.1.1	PP		PP		PP	PP	
3.1.2	6 000 000,-	5 352 000,-	598 000,-	20 000,-	30 000,-	6 000 000,-	
3.1.3	PP		PP	PP	PP	PP	
3.2.1	35 000,-		7 500,-	3 500,-	1 750,-	12 750,-	22 250,-
3.2.2	300 000,-	255 000,-	30 000,-		15 000,-	300 000,-	

E. RIZIKÁ IMPLEMENTÁCIE A ICH PREVENCIA

Pri implementácii zámerov obce sa v súčasnosti javí za prípadné **riziko** neistota vyplývajúca z politického diania (nestabilita, voľby, časté zmeny postojov kvôli častej zmene zástupcov štátnych orgánov a i.) v rámci SR, ktoré silno určuje život samospráv. V širších rozmeroch majú vplyv i udalosti na úrovni sveta na ekonomický trh, politiku štátov a tým pádom aj na život obyvateľstva vo všeobecnosti.

Ďalšie riziká:

- nedostatok vlastných zdrojov (finančných i ľudských),
- časová náročnosť prípravy administratívnych úkonov pre získanie externej podpory – vrátane vybavenia povolení a vyjadrení od príslušných orgánov, proces prípadného verejného obstarania,
- potreba externých odborníkov v oblasti projektového manažmentu, projektovej dokumentácie a i. – vysoká záťažnosť, finančná náročnosť,
- príliš časté zmeny, ktoré určujú chod verejnej správy a potreba prispôbovania sa (legislatíva,, zmeny kompetencií a zvyšujúce sa povinnosti a i.),
- neovplyvniteľné prírodné javy – prítomnosť rieky Hron a vznik záplav,
- v prípade členstiev v združeniach je náročné zjednotiť záujem do konkrétnej aktivity/aktivít a následná realizácia (potreba spoločného strategického dokumentu, žiada sa častá komunikácia – spoločné stretnutia a i.).

Spomenuté riziká sa týkajú samosprávy ako takej, tým pádom aj všetkých jej zámerov a cieľov. Niektoré z nich vie vedenie obce riešiť v rámci priamej komunikácie so zainteresovanými subjektmi (záujem obyvateľstva, miestnych organizácií a okolité obce), niektoré však nevie ani ovplyvniť, resp. by si to žiadalo jednotný spoločný postoj viacerých samospráv (rozhodnutia a zmeny prichádzajúce z najvyšších úrovní -vláda, štát- pri určovaní kompetencií, zákonov a povinností subjektov verejnej správy).

Opatrenia, ktoré by napomohli riešiť riziká, sú skôr prirodzenou alternatívou a prirodzene vznikajúcim spôsobom. Myslí sa tu na pravidelné sledovanie zmien a diania týkajúcich sa plynulého chodu samosprávy, týkajúcich sa možností, ktoré samosprávam sú predurčené, t.j. mať konkrétne informačné zdroje a kanály, aby zodpovední vedeli promptne reagovať a využiť existujúce príležitosti. Nabráť skúsenosti pravidelnou účasťou na stretnutiach s ostatnými subjektmi verejnej správy, či už z blízkeho okolia, ale i na úrovni mikroregiónu, združenia miest a obcí, kraja a pod. Alternatívou sa javí aj spolupráca s odborníkmi, ktorý poskytujú služby na úrovni informovania, poradenstva a konzultácií, hlavne ak sa hovorí o samosprávach s nižším počtom administratívnej sily na úrovni obecného úradu. V oblasti financií je jednoznačné narábať z vlastným rozpočtom racionálne, navrhovať a plánovať rozpočtové položky s efektívnym dopadom a čo najpriateľnejším výsledkom.

Práve z titulu veľkosti obce a nízkej početnosti zamestnancov vrátane vedenia **zodpovednosť za monitorovanie a realizáciu opatrení**, resp. realizácia vytýčených cieľov pozostáva na štatutárnom orgáne. Podpornú pomoc môžu podľa potreby vyvinúť poslanci obecného zastupiteľstva a v ojedinelých prípadoch zamestnanci obecného úradu. Obec Biňa

má za výhodu dlhodobé členstvo v združeniach, kde s určitou pravidelnosťou prebiehajú stretnutia a vymieňajú skúsenosti, informácie a postoje jedincov k aktuálnym potrebám a témam verejného života.

F. RIADENIE IMPLEMENTÁCIE

Všetky dôležité funkcie manažovania strategického plánovania spadajú v rámci obce Bíňa do rúk starostky obce. Tieto funkcie zahŕňajú prípravu, realizáciu, kontrolu, monitorovanie a hlavne komplexné riadenie činností samosprávy. Jej činnosť podporujú a na spolupráci sa podieľajú poslanci obecného zastupiteľstva. Účasť na aktivitách majú aj administratívni zamestnanci obecného úradu.

Vedenie obce sa spolieha aj na miestne obyvateľstvo, resp. zástupcov a členov miestnych organizácií. Ide hlavne o realizáciu takých aktivít, ktoré podliehajú spomínaným organizáciám, ako aj aktivity bezprostredne týkajúce sa obyvateľov. Okrem kultúrnych a športových činností ide o spoločné úsilie o zveľaďovanie zelene, o každodennú ochranu životného prostredia napr. dodržiavaním zavedených postupov a spôsobov separácie a nakladania s odpadmi. Ďalej je dôležité brať ohľad na vzájomný rešpekt z pohľadu vekových rozdielov, poskytnutie základných služieb zo strany obce smerom k obyvateľstvu.

Kontrolu a monitorovanie dosahovania vytýčených cieľov sa plánuje vykonať minimálne raz ročne v čase podľa uvádzaných v kapitole *C. Implementačný plán a plán monitorovania*. Vedenie obce si však vyhradzuje právo aj na častejšiu kontrolu, v závislosti od udalostí, ktoré ho budú viesť k potrebe flexibilného reagovania na podnety a možnosti v danom čase. Ak vzniknú dôvody na zapracovanie zmeny, aktualizáciu, alebo nové skutočnosti do svojich stratégií, vykoná sa tak podľa rozhodnutia vedenia, či na reálne žiadaný impulz iného subjektu, subjektov, okolia.

G. ODPORÚČANIA A POŽIADAVKY

Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR nadobúdajú formu nepriamych prostriedkov, keďže analyzované potreby a predpoklady pre rozvoj obce, ktoré prekračujú kompetenciu územnej samosprávy, resp. ktoré sa viažu na kompetencie štátnej správy v oblasti regionálneho rozvoja alebo spolupracujúcich subjektov, nie sú priamo partnermi pri tvorbe PHRSR (napr. susedné samosprávy, subjekty podnikateľského a tretieho sektora a i.).

Verejná správa na Slovensku je organizovaná na troch úrovniach: štát – kraj – obec. Verejná správa je činnosť vykonávaná orgánmi štátnej správy, samosprávy a verejnoprávnymi inštitúciami pri zabezpečovaní verejných úloh. Obec Bíňa so svojím PHRSR sa nachádza na **najnižšom stupni** verejnej správy, tým pádom jej **nevyplyvajú z neho žiadne odporúčania na nižšie úrovne** strategického riadenia.

Odporúčania a požiadavky vyplývajúce zo spracovania PHRSR pre **nadradené úrovne** riadenia rozvoja sú: priamou účelovou dotačnou politikou štátu podporiť dobudovanie a prípadnú rekonštrukciu a renováciu základnej technickej infraštruktúry, ochranu životného prostredia a zdravia obyvateľov a znížiť administratívnu a časovú náročnosť pre získanie financií z dotačných prostriedkov a výkon činností samospráv.

Odporúčania a požiadavky na **partnerské a spolupracujúce subjekty**:

- **Obecný úrad Bíňa** ako výkonný a administratívny orgán: - požaduje sa vytvoriť technické a administratívne zázemie pre implementáciu a monitoring PHRSR.
- **Miestny obyvatelia a záujemcovia z radu verejnosti** - očakáva sa podávanie pripomienok a návrhov k realizácii nástrojov PHRSR počas jeho implementácie a prípadná spolupráca.
- **ZMOS** - dobrovoľné, záujmové, na politických stranách a hnutiach nezávislé združenie miest a obcí - očakáva sa poskytovanie poradenstva, odborného vzdelávania pri realizácii a implementácii nástrojov a sprostredkovanie informácií medzi vyššími úrovňami a najnižšími úrovňami verejnej správy okrem iného i v prípade situácií žiaducich akútne riešenie.
- **Združenie obcí - Južný región; Dvory a okolie – združenie obcí; MAS Dvory a okolie** – očakáva sa nachádzanie spoločných záujmových oblastí, ako aj prostriedkov na ich realizáciu, tým pádom plynulá spolupráca, pravidelná komunikácia s vedomím dodržania podmienok spolupráce zakotvených v dokumentoch spomínaných právnych subjektov.
- **Orgány štátnej správy a regionálnej samosprávy** – očakáva sa spolupráca a konzultácie pri realizácii a implementácii nástrojov, ako aj poskytovanie informácií o aktuálnych možnostiach, nachádzanie konsenzov pri situáciách žiaduce rýchle riešenia a prípadná polysúčinnosť pri realizácii.

ZÁVER

Obec Bíňa o rozlohe 2 350 ha a s počtom obyvateľov 1 410 (2022) sa nachádza na juhozápadnej časti Slovenskej republiky. Administratívne spadá pod Nitriansky samosprávny kraj, okres Nové Zámky. Bíňa leží v Podunajskej nížine na dolnom Pohroní. Východná časť chotára je na močaristej pravobrežnej nive Hrona a Sikenice a na západnom úbočí Ipeľskej pahorkatiny, západná časť je na postupne sa dvíhajúcich terasách Hrona a potoka Kvetnianky. V rámci katastra obce, v jej intraviláne je i časť zvaná Kolónia.

Od okresného mesta je vzdialená približne na 50 km. Južne je vzdialená od hraníc s Maďarskou republikou na 20 km. Obec je súčasťou mikroregiónu Dvory a okolie – združenia obcí. Je obklopená susednými obcami (smerom od západu na severovýchod a južne späť na západ) Bruty, Keť, Čata, Sikenička, Pavlová a Kamenín

Obec vyvíja členstvo v *Združení miest a obcí Slovenska*, v *Združení obcí – Južný región*, v *Dvory a okolie – združenie obcí* a v *Miestnej akčnej skupine Dvory a okolie*.

Bíňa má bohaté historické zázemie, kultúrne danosti a je dlhé desaťročia vábidlom pre archeológov. Prítomnosť **románskeho kostola a rotundy – kaplnky Dvanástich apoštolov** podmieňuje priebežnú návštevnosť záujemcov tak zo Slovenska, ako aj z ďalekých krajín. Ide o národné kultúrne pamiatky, ktorými boli registrované v roku 1963. Kultúrne vyžitie poskytuje prítomnosť **hradiska a Bíňanských valov**. Jedinečnou robí obec tradičné oblečenie nazývané aj „*kurtaszoknya*“ – „*kratunká sukňa*“ s výraznými červenými čižmami. Miestne tradície sú vstevované už aj najmenšej generácii, a to v miestnej Materskej škôlke s vyučovacím jazykom maďarským. V posledných rokoch ju navštevuje v priemere 30 detí.

Z prírodných úkazov sa v obci nachádza prírodná rezervácia **Bíňanský rybník** a prírodná pamiatka **Bíňanský sprašný profil**. Obcou preteká aj rieka **Hron**.

Pripomenúť sa oplatí aj cestná napojenosť, keďže obcou prechádza cesta **I. triedy 76**. Prítomná je aj železničná doprava so stanicou a obec pretína i **cyklotrasa 2119 – EuroVelo 6**. V zámeroch obce je skvalitnenie tejto trasy cestným povrchom vyhovujúcim súčasným požiadavkám a normatívam.

Celková analýza predurčuje obci potrebu modernizovať, rekonštruovať a obnovovať technickú infraštruktúru, a to tak na úrovni miestnych komunikácií, verejných priestranstiev vrátane zelene a parkov, ako aj verejných budov a spoločensky podnecujúcich miest nachádzajúcich sa na danom území. V obci chýba kanalizačná sieť a z bezpečnostného hľadiska je žiaduce urgentne riešiť protizáplavové opatrenie z dôvodu prítomnosti rieky Hron

a z dôvodu neovplyvniteľných meniacich sa prírodných situácií. Nové vedenie samosprávy rozhodlo o spracovaní *Územnoplánovacej dokumentácie*, keďže medzi zámermi má zahájenie procesu výstavby priemyselnej zóny, ale aj výstavbu nájomných bytov a pod.

Odpadové hospodárstvo má obec primerane vhodne riešené. Osveta je však aj v tejto oblasti naďalej vítaná a odporúča sa obci zavŕšiť ju spracovaním *Programu odpadového hospodárstva*.

Obec Bíňa má vhodné dispozície a veľký potenciál, ktorý si žiada priebežne zabezpečiť kvalitné a v aktuálnej dobe potrebné infraštruktúrne zázemie, hlavne pre pohodlný a kľudný život tu bývajúcim obyvateľom, resp. i návštevníkom z blízka i ďaleka.